O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 24 феврал пайшанба

Сотувда эркин нархда

№ 39 (2336)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
Ф А Р М О Н И

Республика иқтисодиётининг чарм-пойабзал тармоғини бошқариш тизимини такомиллаштириш тўғрисида

Республика иқтисодиётининг чарм-пойабзал тармоғини бошқаришни такомиллаштириш, бозор муносабатларини чуқурлаштириш, рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг, "Ўзбекенгилсаноат" уюшмасининг, "Ўзбек чарми" акциядорлик компаниясининг, чарм, мўйна (қоракўлдан ташқари) хомашёсини тайёрлаш, сақлаш, қайта ишлаш, чармдан фойдаланган ҳолда пойабзал, чарм-галантерея ҳамда тикувчилик буюмлари ишлаб чиқариш бўйича хўжалик юритувчи субъектларнинг қуйидаги таклифлари қабул қилинсин:

"Ўзбек чарми" акциядорлик компаниясининг "Ўзбекенгилсаноат" уюшмаси таркибидан чиқиш;

"Ўзбек чарми" акциядорлик компаниясини "Ўзбекчармпойабзали" уюшмаси этиб қайта ташкил қилиш, қайта ташкил этилаётган "Ўзбек чарми" акциядорлик компаниясининг чарм, мўйна (қоракўлдан ташқари) хомашёсини тайёрлаш, сақлаш, қайта ишлаш бўйича хўжалик юритувчи субъектларни, шунингдек сунъий чарм, чарм-галантерея буюмлари, пойабзал, чармга ишлов бериш учун ошловчи моддалар ишлаб чиқариш бўйича "Ўзбекенгилсаноат" уюшмаси таркибида бўлган корхоналарни ихтиёрийлик асосида унинг таркибига киритиш.

2. "Ўзбекчармпойабзали" уюшмаси республикада чарм хомашёсининг бош тайёрловчиси этиб белгилансин ва "Ўзбекенгилсаноат" уюшмаси мана шу ишларни амалга оширишдан озод қилинсин.

3. Қуйидагилар "Ўзбекчармпойабзали" уюшмасининг асосий вазифалари деб ҳисоблансин:

уюшма таркибига кирган тармоқ хўжалик юритувчи субъектларининг чарм, мўйна (қоракўлдан ташқари) хомашёсини тайёрлаш, сақлаш, қайта ишлаш бўйича фаолиятини мувофиқлаштириш, ана шу хомашёдан рақобатбардош маҳсулот — пойабзал, тикувчилик ва чарм-галантерея буюмлари ишлаб чиқариш;

ягона техникавий ва инвестиция сиёсатини ўтказиш, хорижий сармояларни кенг жалб этиш, илғор технологияларни жорий қилиш, кооперациянинг янги ташкилий шаклларини ривожлантириш, рақобатбардош чарм-пойабзал, галантерея ва мўйна маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун корхоналарни модернизациялаш ҳамда техника билан қайта жиҳозлаш;

ички ва ташқи бозорларнинг маркетинг тадқиқотларини амалга ошириш, экспортга мўлжалланган рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажми ва турларини кўпайтириш;

уюшма таркибига, шунингдек "Ўзгўштсутсаноат" уюшмаси таркибига кирувчи корхоналар ва ташкилотлар, қишлоқ хўжалик кооперативлари (ширкатлари), фермер ва деҳқон хўжаликлари ўртасидаги хўжалик ҳамда технологик алоқаларни шартномавий муносабатлар тизимини такомиллаштириш йўли билан мустаҳкамлаш;

чарм, мўйна хомашёсини тайёрлаш, корхоналарни зарур моддий, техникавий ресурслар билан таъминлаш, тайёр маҳсулотни сотиш соҳасида агросаноат интеграцияси ва кооперациялашувнинг янги ташкилий шаклларини ривожлантириш жараёнларини чуқурлаштириш.

4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Республикада чарм хомашёси тайёрлаш тизимини такомиллаштириш тўғрисида" 1994 йил 21 декабрдаги ПФ-1025-сон Фармони 1-бандининг биринчи хат боши ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ўн кунлик муддатда ушбу Фармонни амалга ошириш юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2000 йил 23 феврал.

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИБ ИШЛАЙМИЗ!

Мамлакатимиз меҳнаткашлари Президентнинг Сирдарё вилоят кенгаши сессиясидаги нутқи билан танишгач, ана шундай хулосага келдилар

ХС Уйғоқ сўз

Куни кеча Сирдарё вилоят кенгаши сессиясида Президентимиз воҳада қишлоқ хўжалигининг умумий аҳволи кўп йиллар давомида ҳамон мураккаблигича қолаётганлигини таъкидлади. Бутун умри чўлларда ўтган тажрибали деҳқоннинг қуйида берилаётган фикрлари ана шу мавзуда.

ЧУМЧУҚ СЎЙСА ҲАМ ҚАССОБ СЎЙСИН

Ёшим 80 га борди. 8 болам, 55 невара ва чевараларим бор. Ўзбекистон — севимли Ватанимдан, фарзандларимдан умидим беқиёс. Мустақил бўлганимизга, республикамиз бошқаларга нисбатан тинч, тез ривожланиб, жаҳонга машҳур бўлиб бораётганидан бошим кўкка етди. Ҳозирги қийинчиликлар ўткинчи, ривожланган давлатлар қаторидан ўрин олишимизга иймоним комил.

Мен 1940 йилдан бери қишлоқ хўжалигида ишлайман. Фақат икки йил фронтда бўлиб, ногирон бўлиб қайтдим. Сўнгра 28 йил йирик хўжаликларда раҳбарлик қилдим. Пенсияга чиқиб, Зарбдор туманидаги бир хўжаликдан 100 гектар ерни ижарага олиб, 14 йилдан бери боғбон-фермерлик қиляпман. Камтарин хизматларим учун Президентимиз дасхати қўйилган Фахрий ёрлиқни кўз қорачиғидай асрайман.

Президентимизнинг фермерлар ва раҳбарлар масаласидаги фикрларига менинг қарашларим бундай.

Баъзи раҳбарлар фермерларни ёмон кўради. Чунки уларни хўжаликка бегона, мустақил деб ҳисоблайдилар. Ёрдам у ёқда турсин, камситиб турадилар. Менинг боғимга ҳам 5 йилдан буён ёзда сув бермай қўйдилар. Мевани оладиган ер йўқ. Бекорга шунча меҳнатимиз нобуд бўлмоқда.

Президент ерни ҳақиқий эгасига беринглар, деб тинмай такрорлайдилар. Қатор қарорлар чиқди. Амалда эса айримлар ерни деҳқонлар олаётир, деб алдамоқда. Умр бўйи қишлоқда яшайман. Халқнинг ичидаман. Сабаби: аввало, ерни деҳқонларга бериб қўйишса, уларга ҳеч нарса қолмайди-да. Қолаверса, совхозлар тугаб кетганига неча йиллар бўлди, лекин ҳозир ҳам хўжалик раҳбарлари ўзини директорман, деб ҳисоблайди. Бу бор гап. Мана ҳозир ерни оддий деҳқон олай, деса белгиланган пулни топиб беролмай, қийналиб юрибди. Ҳар бир хўжаликда (қишлоқда) 20-30 тадан навқирон ишбилармон, тадбиркор, миришкор деҳқонлар борки, имкон бўлса, фермер бўлишни хоҳлайди. Ёрдам берсалар, деҳқончиликдан юқори ҳосил олиб, ўзлари ҳам бойийди, давлатга халққа ҳам беради. Яна бир гап. Ҳозирги фермернинг бир қисми раҳбарларнинг яқинлари эканлиги ҳам бугун сир эмас. Оддий деҳқонга фермерликка йўл топиш осон эмас.

Фермерни ҳам назорат қилиш керак. У, аввало, давлат режасида белгиланганини (бизда пахта ва ғаллани) тўлиқ экиши керак. Давлат режасини бажармай ўз манфаати учун фойдали экин экадиган ғирромроқ киши фермерлик қилса, уни жазолаш керак.

Матбуотда ўқишимизча, Германия давлати ягона бўлгандан сўнг хўжаликка раҳбар тайинлаш учун уч киши танлаб, жамоанинг умум йиғилишида, ёпиқ яширин овоз билан сайлов ўтказибдилар. Ким кўп овоз олган бўлса, ўша раис бўлибди. Ёзишларича, натижа яхши бўлганмиш. Биз ҳам бу тажрибани ўйлаб кўрсак, чакки бўлмасди. Хўжаликка раҳбарлик қилиш осон эмас. Ҳар қандай маълумотли одамнинг қўлидан келавермайди. Туғма истеъдоди бор одамгина бу ишни эплайди.

Халқда ақл кўп. Адолатли раҳбарни билиб танлайди. Буни Президент сайлови ҳам кўрсатди. Лекин бизнинг қишлоқ аҳлимиз жуда андишали, юз-хотирчилик қилиб, бетига айтишга ийманади. Халқимизда бир нақл бор: «Чумчуқ сўйса ҳам, қассоб сўйсин». Қишлоқ хўжалигига биладиган, қўли ҳалол одамлар раҳбарлик қилсин.

Қадимги бобо деҳқонларимизнинг урф-одати бор, менга отам айтардилар: «Ўғлим, пайкалга (яъни экин экиладиган ерга) ҳар қандай ҳаром -ҳариш одамни киргани қўйманг, пайкал муқаддас жой. У покликни, қўли ҳалолни хоҳлайди, ҳаром, қўли эгри, таъмагир одам аралашдими, экиннинг баракаси бўлмайди», дердилар. Халқ раҳбарларнинг ҳамма ишини билиб туради. Ўзаро гапириб юради, лекин юзига айтолмайди. Раҳбар «шишадаги филтрланган тоза сувдай» халққа кўриниб ишласа, ишлар яхши кетади. Ҳосил мўл, баракали бўлади, эл обод бўлади. Фарғона водийсидан Тошкент, Самарқанд вилоятларига келиб, хўжалик раҳбарлари билан ўзаро тил бириктириб, энг яхши, сувга қулай ерларни хўжайиннинг шахсий киссасига кирадиган нақд пулга олувчи гектарчи «учарларга» ер беришни таъқиқлаб, ўша жойларни жамоанинг аъзоларига бериш керак.

Мирзачўл замини унумли, лекин инжиқ, шўри кўп, кейинги вақтда «шўра», «қўй тикан» деган ўтлар босиб кетди. Кўп дренажлар ишламайди. Зовурлар тўлиб қолган. Ҳозир қўриқ ер хўжаликларига кўпроқ экскователор, ерни ёрадиган техникадан ёрдам керак. Номзодлик диссертациясини ёзган вақтимда мутахассислар кучи билан 14 йил ҳар хил тажрибалар қилдик. Мирзачўл ерларидан пахтадан мўл ҳосил олиш учун ерни кузда камида 45-50 сантиметр чуқур қилиб, ағдариб шудгорлаб, кузда ва қишда пол-пол қилиб яхшилаб шўрини ювиш керак. Мирзачўл ерларидан суғормасдан юқори ҳосил олиб бўлмайди.

Топширган маҳсулотнинг пулини ўз вақтида олиб турса, деҳқон ишлаган еридан йиққан ҳосилидан даромад олиб, бола-чақасини едириб-ичириб, кийдирса, шунга иймони комил бўлса, у тижоратга ҳам, мардикорликка ҳам бормайди. Ерида ишлайди.

Мирзачўл хўжаликларининг кўпида темир-бетондан қурилган 250-400 болага мўлжалланган боғчалар бекор турибди. Сирдарё вилоятининг Боёвут туманида 42 та болалар боғчасидан 22 таси ишлайди. Қолган 20 таси ишламайди. Баъзи хўжаликларга кўп оғир ишларга болаларни жалб қилишади. Лекин иш ҳақини беришмайди.

Зарбдор туманининг Оқбулоқ масканида Исоқ ота деган оқсоқол деҳқон бор. «Тараққиёт» жамоа хўжалигида 20 гектар ерни олиб пахта экиб, деҳқончилик ҳам қилади. Ёши улғайган бўлса ҳам, кечаю-кундуз тинмайди. Ўғил-қизлари кўп. Янгиер билан Жиззах шаҳри ўртасидаги Катта ўзбек йўли бўйида ташландиқ икки гектарча ерни бола-чақаси билан қаттиқ меҳнат қилиб, ўзлаштирди. У ерга мевали дарахтлар экиб, чиройли боғ яратди. Ўз кучи ва ташаббуси билан пишиқ ғиштдан дўкон, 40-50 киши ўтириб овқатландиган шинам ошхона қурди. Туман халқи, катта йўлдан ўтган йўловчилар бу ерда овқатланиб, дам олиб кетадиган бўлдилар. Мен ҳам бориб ҳар замонда шу ошхонадан овқатланадиган бўлдим. Таомлари мазали, арзон. У киши билан анча яқин бўлиб қолдик.

Бир маҳал Исоқ отанинг катта йўл устига қурилган ошхонаси ёпилиб қолди. Нима гап бўлганини сўрадим. У киши менга «17 та текширувчи ташкилот бор экан. Ҳар куни ёки кун ора келиб текширишади. Ўзимнинг ҳам жонимга тегди. Унинг устига 5-10 таси келади, овқат еб, ароқ сўраб ичади. Кетар чоғларида бир тийин ҳам бермай, «ёзиб қўйинг», деб кетаверади. Бу аҳвол бир марта бўлса ҳам майли, эди. Кетма-кет такрорланаверади. Харажат ўзини-ўзи қопламай қолди. Шунинг учун тинч юрай, деб ёпиб қўйдим», деди.

Худди шундай Зарбдор туманининг Жиззах тумани чегарасида, Жиззах шаҳрига кетар йўлда қалин дарахтзордаги шинам ошхона-чойхона ҳам анча вақт бўлди— ёпилиб қолди. Аввало, жазолайдиган ташкилотлар ўз ходимларини тийиб, кейин бошқаларни жазоласа ўринли бўларди.

Бозорларда деҳқон ишлаб чиқарган маҳсулотни ўзи сотиши учун шароит яратиб, ёрдам қилинса олибсотарларга барҳам берилса, арзончилик, тўкинчилик бўларди. Ҳозирги пайтда деҳқон бозорга мол олиб келдими, дарҳол уларни дарвоза олдига ин қуриб олганлар деҳқоннинг йўлини тўсиб, молини арзонга сотиб олиб икки-уч бараварига пуллайдилар. Менимча, маҳсулот ишлаб чиқарувчиларни кўпайтириш керак.

Мен бутун эл-юрт ишончини қозониб, Ватан бахт-саодати учун тинимсиз ишлаётган Президентимизга «Ўзбекистонни оламшумул ривожланган давлатга айлантираман», деб қаттиқ бел боғлаб қилаётган ишларига Оллоҳдан ривож, омонлик, соғлиқ тилайман.

Худоёр ЛАТИПОВ,
меҳнат фахрийси, иқтисод фанлари номзоди.

Қачонки, қишлоқ хўжалик соҳасида бозор иқтисодиёти, замон талабларига жавоб берадиган ишлаб чиқариш муносабатларини жорий этмас эканмиз, мулкчилик масалаларини, ерга, мулкка, меҳнатга ўз муносабатимизни ўзгартирмас эканмиз, биз ҳеч нарсага эришолмаймиз.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Сирдарё вилоят кенгаши сессиясида сўзлаган нутқидан.

РАҲБАР ТАШАББУСКОР БЎЛМАСА

қонунлар ҳам, қарорлар ҳам ишламайди

Халқ депутатлари Сирдарё вилояти кенгаши сессиясида Юртбошимиз сўзлаган нутқни тинглаб ўтирар эканман, Тошкент вилояти фаолларининг яқинда бўлиб ўтган семинар-кенгашида атрофлича муҳокама этилган масалалар, тезда ҳал этилиши лозим бўлган долзарб муаммолар бир-бири Сирдарё вилояти кенгаши сессиясида Юртбошимиз лўнда қилиб жавоб бериб қўяқолди-кўз ўнгимдан ўта бошлади.

Тўғри, ўтган йили пойтахт вилояти деҳқонлари пахта, ғалла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда катта ютуқларга эришдилар. Айниқса, пахтачиликда қўлга киритилган муваффақият алоҳида таҳсинга сазовор. Лекин аҳоли турмуш тарзини яхшилаш, қишлоқ инфратузилмасини тубдан ўзгартириш учун фақат маҳсулот етиштиришнинг ўзи камлик қилади.

Қишлоқ хўжалигини тубдан ислоҳ қилиш, аҳоли маълум қисмини хусусий тадбиркорликка жалб этиш, жойларда кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга оид қонунлар, ҳукумат қарорлари, фармойишлари мавжуд бўлгани ҳолда улар нега ҳаётга изчил татбиқ этилмаяпти?

Бу саволга халқ депутатлалар: **«Таассуфки, қишлоқ хўжалигида янгилик киритиш, иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда кўпчилик раҳбарлар юзаки, хўжакўрсинга шуғулланмоқда».**

Яхши ният билан хусусий иш бошлаган тадбиркор то оёққа туриб олгунича тегишли идоралар томонидан қўллаб-қувватлаб турилмоғи лозим. Лекин афсуски, улар биринчи қадамлариданоқ айнан мана шу идоралар тўсиғига дуч келишаяпти. Натижада, биргина ўтган йилнинг ўзида Тошкент вилоятида 5033 та кичик ва ўрта корхона ўз фаолиятини тўхтатиб қўйди. 1600 нафар жисмоний шахс бошлаган ишидан воз кечди.

Нега? Чунки уларнинг ўзига хос ташвишлари, муаммолари жойлардаги раҳбарларни сира ташвишга солмаяпти. Акс ҳолда тадбиркорлик фаолиятига алоҳида аҳамият берилаётган бир пайтда Оққўрғон, Пискент, Бекобод, Бўка, Юқоричирчиқ каби туманларда ҳокимлар тадбиркорликни ривожлантиришга оид биронта ҳам қарор қабул қилмаганликларини қандай тушуниш мумкин?

Айни шу туманларда йил давомида тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бўйича ҳудудий комиссияларнинг ҳам йиғилиши ўтказилмаган. Биронта инвестиция лойиҳаси вилоят комиссиясига кўриб чиқиш учун тақдим этилмаган.

Кичик ва ўрта бизнес корхоналари моддий-техника базасини ривожлантириш, улар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотларни сотишда кўмаклашиш учун вилоят товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси ҳамда «Вилоятулгуржибиржасавдо» ҳиссадорлик компанияси ўртасида шартномалар тузилганди. Лекин бу шартномаларнинг бирортаси ҳам бажарилмади?!

Ҳисоботларда қайд этилишича ўтган йили вилоят бўйича ишлаб чиқарилган ялпи маҳсулотнинг 12,6 фоизи ўрта ва кичик бизнес ҳиссасига тўғри келди. Тошкентдай улкан салоҳиятга эга вилоят учун бу кўрсаткич кўпми, камми?

Бу саволни туман ва шаҳар ҳокимлари, мутасадди идоралар раҳбарлари яхшилаб ўйлаб кўрсалар фойдадан ҳоли бўлмасди.

Темур АБДУРАҲМОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

БИЛИБ, БИЛМАСЛИККА ОЛМАНГ

Ҳурматли Президентимизнинг Сирдарё вилоят кенгаши сессиясида сўзлаган нутқлари вужудимга сергаклик, нима десам бўлади, фаоллик бахш этгандай бўлди. Мен слесарман. Бировнинг ишига аралашмайман. Раҳбарман деганни ҳурмат қилишга ўрганганман. Ишга тинчгина бориб, тинчгина қайтсам – слесар одамга бундан бошқа нима керак, деб ўйлаганман.

Яқинда денг бир танишим, Шерматбой, неча сўм маош оласиз, деб сўраб қолди. Январ ойида бизга беш минг сўм маош ёзибди деб, жавоб қилдим.

– Бу, раҳбарларимизнинг бугунги иш юритишидан қониқаман. Бизга шу маош ҳам бўлаверади, деганингизми, – деб яна сўради танишим.

Ана шундан сўнг ўйланиб қолдим: бизнинг жамоамиз ободонлаштириш иши билан шуғулланади. Буюртма – кўп. Иш – етарли. Маошу мукофот шунга яраша эмас. Жамоамизда техника воситалари кўп. Лекин эҳтиёт қисм йўқлигидан кўпи тўхтаб ётибди. Техника керак бўлса, бошқа жамоалардан ижарага олиб ишлатамиз. Ижара ҳақи қиммат. Топган даромадимиз шунга кетади. Ўша катта харажатларни эҳтиёт қисмга сарфлаб, ўзимизнинг техникаларни ишга қўшсак бўлмайдими деб ўйлайман.

Яна бир гап. Бугунги қийинчиликлар ҳақида гапирамиз. Қийинчиликларни енгиш қийин иш эмас. Ҳақсизликларни, адолатсизликни енгиш қийин иш экан. Президентимизнинг куюнчаклик билан айтаётган гапларидан мен шу нарсани англадим. Мен «Янгиобод» маҳалласида яшайман. Маҳалла дўконида ун, мой таъминотида узилиш бўлиб туради. Бундан фойдаланган айрим «ишбилармонлар» унни чайқовга чиқарадиган бўлиб қолишган. Хориждан олиб келиб, бозор кўтарган нархда сотсалар эътирозимиз бўлмас эди. Йўқ. Ўзимиздан чиққан давлат таъминотидаги маҳсулот билан тижорат қилишади. Ва айрим масъул идораларнинг масъул ходимлари бу ғирром ишларни кўриб, кўрмасликка олишади.

Раҳбарларимизни мен вақти-вақти билан жамоат транспортида юришларини, бозорликни ўзлари қилишларини, дўкондан молни ўзлари харид қилишларини кўргим келади Ана ўшанда турмушимизда учраб турадиган адолатсизликларни енгиш осон кўчади.

Шермат НАЗАРОВ,
Жарқўрғондаги 415-ихтисослашган кўчма қурилиш жамланмаси ишчиси.

ДИҚҚАТ, ЯНГИ РУКН: ХС Дўст ачитиб гапирар...

Ўз камчиликларимизни ўзимиз айтмасак, ким айтади. Уни тузатиш учун ҳам ўзимиз муҳокама қилишимиз, тегишли хулоса чиқаришимиз керак. Президентимиз бу фикрни деярли ҳар бир чиқишларида уқтирадилар.

Сирдарё вилоят кенгаши сессиясида ҳам ислоҳотларни жорий этишдаги камчиликларимиз ҳақида сўз кетганда, Юртбошимиз дўст ҳамиша ачитиб гапиришини уқтирдилар. «Халқ сўзи» газетаси бугундан эътиборан «Дўст ачитиб гапирар» рукнини жорий этмоқда. Тажрибали журналист Қурбон Эгамбердиевнинг ушбу рукн остидаги мақоласини 2-3-бетларда ўқийсиз.

«БИЗ – ПРЕЗИДЕНТ ФАРЗАНДЛАРИМИЗ»

Ғузор туманидаги жаҳон тиллари ва иқтисодиёт-технология коллежида «Биз — Президент фарзандларимиз» мавзуида анжуман бўлиб ўтди.

Тадбирда фарзандларимизнинг биздан кўра кучлироқ, ақллироқ, истеъдодлироқ эканлига яққол кўринди. Бу талабаларнинг сўзларидан ҳам, юриш-туришларидан ҳам, интилишларидан ҳам билиниб турди.

Нарзулла РАВШАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИДА

Парламентнинг биринчи сессиясида ташкил этилган Олий Мажлис Кенгаши 23 феврал куни ўз мажлисини ўтказди.

Мажлисни Олий Мажлис Раиси Э. Халилов олиб борди.

Кенгаш аъзолари Олий Мажлис қўмиталари ва комиссияларининг Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А. Каримовнинг Олий Мажлиснинг биринчи сессиясидаги маърузасидан келиб чиқадиган, 2000-2004 йилларга мўлжалланган қонунчилик ва назорат-таҳлил фаолиятининг устувор вазифаларини атрофлича кўриб чиқдилар. Янги парламентнинг яқин беш йилликка мўлжалланган дастури Олий Мажлис қўмиталари ва комиссиялари қонунчилик ва назорат-таҳлил фаолиятининг стратегик йўналишларини қамраб олган.

Иккинчи чақириқ Олий Мажлиси мамлакатда ижтимоий-иқтисодий, демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштиришга, инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари ҳимоя этилишини таъминлашга қаратилган қонун лойиҳаларини тайёрлашга алоҳида эътибор беради. Қонунчилик иши XXI аср бўсағаси ва янги асрнинг бошларида мамлакатимизни ривожлантиришнинг Президент Ислом Каримов томонидан илгари сурилган стратегик дастурини амалга ошириш зарурати инобатга олинган ҳолда олиб борилади.

Айни вақтда парламентнинг бўлғуси фаолият дастурида қабул қилинган қонун ҳужжатлари ижроси устидан назоратни анчагина кучайтириш мўлжалланган. Қабул қилинган қонунларни, бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни амалга ошириш механизмини такомиллаштириш давлат аҳамиятига молик муҳим вазифадир. Қонунлар ҳамма ерда муқаррар равишда амал қилмоғи лозим, шу билан бирга уларни қўлланиш тартиботи мумкин қадар содда ва пухта бўлиши керак. Қонунларнинг самарадорлигини ошириш муаммолари мамлакат қонун чиқарувчи ҳокимият олий органининг ишини ташкил этишда янгича ёндашувлар ва услубларни қидириш ҳамда улардан фойдаланиш йўли билан парламентнинг барча қўмиталари ва комиссиялари фаолиятини янада яхшилашни тақозо этади.

Олий Мажлис қўмиталари ва комиссиялари қонунчиликнинг долзарб масалаларига ҳамда қонунларнинг ижро этилиши устидан парламент назоратини такомиллаштириш муаммоларига бағишланган семинарлар, конференциялар ва давра суҳбатлари ўтказишга катта эътибор беради. Олий Мажлис томонидан ташкил этиладиган бошқа комиссиялар сингари доимий комиссиялар ҳам фаолиятни қўмиталар ва Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили билан яқин ҳамкорликда олиб борадилар.

Дастур ҳар тарафлама муҳокама этилганлигини инобатга олиб, Олий Мажлис олдида турган жамики вазифаларни янада тўлароқ акс эттириш мақсадида дастур устидаги ишларни давом эттиришга қарор қилинди, бунда қонун ҳужжатлари ижроси устидан парламент назоратини кучайтиришга алоҳида эътибор бериш лозим топилди.

Мажлисда иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига ўтказилган сайлов якунлари ҳам кўриб чиқилди. Кенгаш аъзолари ўтган йилнинг декабр ойидаги сайлов кампанияси асносида аҳоли юксак сиёсий фаоллик кўрсатганлигини, сайлов амалдаги қонун ҳужжатларига мувофиқ тарзда ўтганлигини, сайловчилар давлатимиз раҳбариятининг мамлакат мустақиллигини янада мустаҳкамлашга, халқимиз турмушини яхшилашга қаратилган йўлини ҳамма ерда қўллаб-қувватлаганликларини таъкидлаб ўтдилар.

Мажлисда Олий Мажлис Кенгашининг ваколат доирасига кирувчи бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

ХС Фоторепортаж

ЮҚОРИ СИФАТ УЧУН ХАЛҚАРО МУКОФОТ

Парижадан хушхабар келди. Боёвут туманидаги «Турон» пахта тозалаш очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти Тадбиркорлик ва сифатни қўллаб-қувватловчи «Арка Европы» халқаро ташкилотнинг махсус совринига сазовор бўлди. Ушбу юксак мукофот жамият ишчиларига шу йилнинг 6 март куни 147 мамлакат иштирокида Парижда топширилади.

Жамият аъзолари ишлаб чиқаришда юқори сифатли маҳсулот чиқараётгани ва тадбиркорлик билан иш юритгани боис ана шундай муваффақиятга эришдилар. Улар ўз касбига фидойилиги, сидқидилдан қилган меҳнатлари туфайли ўзбек пахтасининг довруғини халқаро миқёсда яна бир поғонага кўтаришга эришдилар. Бу муваффақият жамият аъзолари кучига-куч ва ғайратига-ғайрат қўшди. Улар шу кунга қадар ўтган йили қабул қилиб олган 36 минг тонна пахтанинг 12 минг тоннасини қайта ишлаб чиқарди. Шундан 3,5 минг тоннаси экспорт қилинади.

СУРАТЛАРДА: жамият раиси (ўртада) Ботир Рисқулов ишчилар билан; механик-ҳайдовчи Аҳмаджон Душаев иш устида.

Баҳром ТЎРАЕВ,
(ЎзА) олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг
ҚАРОРИ

Кичик ва ўрта бизнес корхоналарининг ҳисобот беришини қисқартириш ва тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида

Вазирлар Маҳкамаси бир қанча вазирликлар, идоралар, маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органлари томонидан кичик ва ўрта тадбиркорлик субъектларидан сўралаётган қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган ҳисобот ва маълумотларнинг қўшимча шакллари жорий этилиши ҳолларига йўл қўйиб бўлмайди деб ҳисоблайди.

Турли тузилмалар томонидан ҳисоботларнинг кўплаб шакллари белгиланиши, микрофирмалар, кичик ва ўрта корхоналарнинг турли идораларга катта ҳажмда ахборот тақдим этиши тадбиркорларнинг анча вақти ва маблағи бой берилишига олиб келмоқда, уларни асосий фаолиятларидан асоссиз равишда чалғитмоқда, тадбиркорликнинг ривожланишига тўсқинлик қилмоқда.

Кичик ва ўрта корхоналар, микрофирмалар учун янада қулай шарт-шароитлар яратиш, шунингдек улар томонидан тақдим этилаётган ҳисобот турларини анча соддалаштириш ва қисқартириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Белгилансинки:

кичик ва ўрта корхоналар, микрофирмалар ҳисоботларни фақат жойлардаги давлат статистика органларига ва солиқ органларига улар томонидан белгиланган шакллар бўйича тақдим этадилар;

микрофирмалар ва кичик корхоналар ҳисоботни йилнинг ҳар чорагида тақдим этадилар. Микрофирмалар ва кичик корхоналардан ҳар ойда ҳисобот сўралишига йўл қўйилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда микрофирмалар ва кичик корхоналар (шу жумладан қўшма корхоналар)нинг амалдаги статистика ҳисоботини ўн кун муддатда қайта кўриб чиқсин ҳамда улар учун жорий йилнинг 1 чораги ҳисоботидан бошлаб мумкин қадар қисқартирилган, соддалаштирилган ва бирхиллаштирилган ҳисоботни, шунингдек уни тақдим этиш тартибини жорий этсин.

2. Вазирликлар ва идораларнинг микрофирмалар, кичик ва ўрта корхоналар томонидан қўшимча ҳисобот турлари тақдим этилишини назарда тутувчи кўрсатмалар ва меъёрий ҳужжатлар чиқариши тақиқлансин.

3. Вазирликлар ва идоралар раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашининг раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари уларнинг кичик ва ўрта бизнес корхоналари томонидан ҳисобот тақдим этишнинг белгиланган тартибига қатъий риоя қилиниши учун шахсан жавоб беришлари тўғрисида огоҳлантирилсинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ва Прокуратураси ўзбошимчалик билан ҳисобот жорий этишнинг ҳар бир ҳолатини батафсил ўрганиб чиқсинлар, айбдор шахсларни жавобгарликка тортсинлар. Вазирликлар, идоралар ҳамда маҳаллий ҳокимият ва бошқарув органлари томонидан ўзбошимчалик билан ҳисобот жорий этиш ҳолларига хўжалик юритувчи субъектларни ноқонуний равишда текшириш сифатида қарасинлар.

5. Кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш бўйича республика мувофиқлаштирувчи кенгаши кичик ва ўрта бизнес субъектлари учун ҳисоботларни юритишнинг белгиланган тартибига риоя этиш масалаларини ўз мажлисларида мунтазам кўриб борсин, мавжуд тартибни бузишларни бартараф этиш юзасидан зудлик билан чоралар кўрсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Адлия вазирлиги амалга оширилган ишлар тўғрисида жорий йилнинг биринчи чораги якунлари бўйича Вазирлар Маҳкамасига ахборот берсинлар.

7. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда қонун ҳужжатларига мазкур қарордан келиб чиқадиган ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш юзасидан бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

Вазирликлар ва идоралар ўзларининг идоравий меъёрий ҳужжатларини мазкур қарорга мувофиқлаштирсинлар.

8. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Б.С.Ҳамидов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2000 йил 23 феврал.

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов томонидан 2000 йилнинг "Соғлом авлод йили" деб эълон қилиниши ҳар томонлама етук ёш авлодни тарбиялашга йўналтирилган кенг кўламдаги ишларнинг бошланишига turtки бўлди. Бу борада Вазирлар Маҳкамаси қабул қилган "Соғлом авлод" давлат дастурида ана шу йўналишдаги ишларнинг аниқ режалари, масъул ташкилот ва муассасалар, молиялаштириш манбалари белгилаб берилди.

"Соғлом авлод" давлат дастурини ҳаётга жорий қилиш бўйича республика комиссиясининг Вазирлар Маҳкамасида ўтказилган кенгайтирилган йиғилишида дастурнинг бажарилишига оид масалалар яна бир бор муҳокама қилинди. Унда дастур ижросига масъул вазирлик, идора ва ташкилотларнинг раҳбарлари, вилоят ҳокимларининг ўринбосарлари иштирок этди.

"СОҒЛОМ АВЛОД" ДАВЛАТ ДАСТУРИ ИЖРОСИГА БАҒИШЛАНДИ

Бош Вазир Ў.Султонов йиғилишни очар экан, дастур жамиятимиз ҳаётининг барча жиҳатларини қамраб олганини, бинобарин, унинг ижроси ҳамма бўғиндаги бошқарув идоралари раҳбарларидан катта масъулият ва ташаббускорликни талаб қилишини таъкидлади.

Йиғилишда соғлом авлодни тарбиялаш масаласи республика соғлиқни сақлаш муассасалари зиммасига айниқса катта масъулият юклаши қайд этилди. Соғлиқни сақлаш вазири Ф.Назиров бу борада зарур иш режалари белгиланиб, аниқ чора-тадбирлар тизими ишлаб чиқилганлигини айтди. Мамлакат аҳолисининг 46 фоизини ёшлар ташкил этиши, туғилиш даражаси юқори эканлиги тиббий хизмат даражасини янада юксалтиришни талаб қилмоқда. Оналар ва болалар касалликларининг олдини олиш борасидаги ишлар ўзининг дастлабки ижобий натижаларини бераётган бўлса-да, аҳоли тиббий саводхонлигини ошириш масаласи ҳамон долзарблигича қолмоқда.

"Соғлом авлод" давлат дастури доирасида аҳолининг кенг қатламларини, айниқса, оналар ва болаларни, ҳомиладор аёлларни кенг кўламда тиббий кўрикдан ўтказиш режалаштирилмоқда.

Молия вазири Р.Азимов дастурни молиялаштириш билан боғлиқ масалалар вазирликда атрофлича муҳокама этилгани, молиялаштириш манбалари аниқлаштириб олинганини таъкидлади. Дастурни ҳаётга жорий қилиш чоғида туғиладиган масалалар ўз вақтида ва тезкорлик билан ҳал этилиши бўйича ҳам тадбирлар белгиланган. Дастур ижросига бюджетдан ташқари маблағларни жалб этиш, ҳомий ташкилотлар билан ишлаш борасида ҳам муайян ишлар олиб борилмоқда.

Маънавий-маърифий йўналишдаги ишлар "Соғлом авлод" давлат дастурининг энг муҳим таркибий қисмларидан биридир. Соғлом турмуш тарзи қарор топиши учун жамиятда маънавий муҳитни янада яхшилаш талаб этилади. Маънавият ва маърифат республика кенгаши масъул котиби А.Болиев жисмоний соғлом авлодни маънавий баркамол этиб тарбиялаш жойлардаги ҳокимият идоралари, ноҳукумат ва жамоатчилик ташкилотларининг ўзаро ҳамкорликда иш юритишини тақозо қилишини таъкидлади.

Йиғилишда соғлом оилани шакллантириш, оилада юксак маънавий-ахлоқий муҳитни яратиш, давлат ва жамият томонидан соғлом фарзанд туғилиши масаласига жиддий эътибор қаратиш, болаларнинг ҳар томонлама камол топиши, чуқур билим олиши учун янада кенгроқ шароит яратиш, саломатлигини мустаҳкамлаш, вояга етмаганлар орасида жиноятчиликнинг олдини олиш борасида қилинадиган ишлар режаси ҳам муҳокама этилди.

(ЎзА)

ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитасида мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг "Ўзбекистон Республикаси ҳарбий қисмларида интизомни мустаҳкамлашга қаратилган чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармонининг ижроси бўйича доимий фаолият кўрсатувчи комиссиянинг йиғилиши бўлиб ўтди. Бош вазир ўринбосари, Республика Хотин-қизлар қўмитаси раиси, мазкур комиссия раиси Д.Ғуломова бошқарган мажлисда ўтган йил давомида бу борада амалга оширилган ишлар ҳақидаги ахборот тингланди.

Йиғилишда таъкидланганидек, турли қисмлардаги аскарларнинг ҳарбий билимини такомиллаштириш билан бир қаторда, уларнинг маънавий ва маданий дунёқарашини бойитиш, она-Ватанга садоқат, миллий ва умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялаш мақсадида бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Жумладан, улар билан мунтазам учрашув ва суҳбатлар ўтказиляпти.

Комиссия йиғилишида жорий йилда амалга оширилиши зарур бўлган вазифалар белгилаб олинди.

(ЎзА)

ИШ УНУМЛИ БЎЛСА...

Пахтакор тажриба таъмирлаш механика заводи Жиззах вилоятида қишлоқ хўжалик техникаларини таъмирлаш бўйича нуфузли корхоналардан бири ҳисобланади.

Айни пайтда корхонанинг 80 нафар аъзоси қишлоқ хўжалик техникалари учун эҳтиёт қисмларини таъмирдан чиқариб, вилоят деҳқонларига кўкламги ишларни бошлашда яқиндан ёрдам беришмоқда.

Бундан ташқари, бу ерда Тошкентдан жалб этилган ихтирочилар билан биргаликда пушта олиш техникаси, барананинг янги тури, ерни юмшатиш ва пахта экиш агрегатлари каби техникаларнинг янги турларини ихтиро қилдилар. Ўтган 1999 йилда завод жамоаси 75 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарган эди. Олинган соф фойда эса 9 миллион 850 минг сўмни ташкил этди.

СУРАТЛАРДА: **корхона ишчилари ҳаётидан лавҳалар.**

Баҳром ТЎРАЕВ
(ЎзА) олган суратлар.

БАНК ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШГА БАҒИШЛАНДИ

Республика банк тизими ходимларининг ўтган йилги иш фаолияти якунлари ҳамда мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасининг куни кеча бўлиб ўтган мажлисида сўзлаган маърузасида банк тизими олдига қўйилган долзарб вазифаларга бағишланган мажлиси бўлиб ўтди.

Республика Марказий банки раиси Ф.Муллажонов бошқарган ушбу мажлисда таъкидландики, 1999 йилда мамлакатимизда молиявий аҳволни яхшилаш ва пул-кредит тизимини мустаҳкамлашга эришилди. Муомалага нақд пул чиқариш ҳажми барча ҳудудларда кўзда тутилган даражадан паст бўлди. Тошкент, Фарғона вилоятлари ва Тошкент шаҳрида эса муомаладан нақд пул олишга эришилди.

Тизимда ислоҳотларни изчил амалга ошириш натижасида банкларнинг умумий активлар миқдори 48 фоиз ортди. Жами активларнинг 57 фоизи узоқ ва ўрта муддатли кредитлар ҳиссасига тўғри келмоқда. Тижорат банкларининг умумий сармояси 1,5 баравар ошди ва ҳозирги кунда 144 миллиард сўмни ташкил этмоқда, 15 миллиард сўмдан ортиқ маблағ устав капиталига қўшимча равишда жалб қилинди. Тижорат банклари акциядорлари сезиларли даражада ортди.

Шу билан бирга, мажлисда айрим тижорат банкларининг иш фаолияти бугунги кун талаби даражасида эмаслиги, мазкур банклар раҳбарлари ҳали ҳам топширилган вазифаларга масъулиятсизлик билан ёндошаётганлиги, расмиятчилик ҳолларига йўл қўйилаётганлиги кескин танқид қилинди.

Айни пайтда "Савдогарбанк", "ЎТ-банк", "Туркистонбанк", "Истиқболбанк", "Ўктамбанк"да капиталлаштирув жараёнлари суст бораётгани мамлакатимиз Президенти томонидан Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида ҳақли равишда танқид қилинган эди. Мазкур банклар раҳбарлари агар жорий йилда ушбу соҳада туб бурилиш ясамасалар, улардан банк операцияларини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензиялар қайтариб олиниши ҳақида қаттиқ огоҳлантирилди. Шунингдек, "Туронбанк", "Ипак йўли" банки, "Заминбанк" ва "Сармоябанк"да устав капиталига маблағ жалб этиш ишлари суст бораётгани, "Наманганбанк"да эса банк акцияларини жисмоний шахслар ўртасида жойлаштириш аҳволи қониқарсиз эканлигига жиддий эътибор қаратилди.

Ҳисобот даврида кичик ва ўрта бизнесни қўллаб-қувватлаш борасида сезиларли ишлар қилинганига қарамай, айрим тижорат банклари томонидан, хусусан, "Ғаллабанк", "Асакабанк", "Ўзсаноатқурилишбанк", "Ўзуйжойжамғармабанк" ва "Ўзприватбанк" томонидан бу соҳага кредитлар кам ажратилган. Баъзида эса тадбиркорларнинг кредит берилишини сўраб қилган мурожаатларини кўриб чиқиш асоссиз равишда чўзиб юборилмоқда.

Жорий йилда ўтказиладиган текширувларни тартибга солиш ҳамда тадбиркорлар ва корхоналар фаолиятига ноқонуний аралашувларнинг олдини олиш мақсадида ушбу текширувларни Назорат қилувчи органлар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи республика Кенгаши режасига қатъий амал қилган ҳолда амалга ошириш лозимлиги алоҳида таъкидланди.

Мажлисда барча банклар раҳбарлари келгусида тадбиркорлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаш борасида муаммо ва сунъий тўсиқлар юзага келадиган бўлса, айбдорларга нисбатан эгаллаб турган лавозимидан озод қилишгача бўлган жазо чоралари қўлланиши тўғрисида қатъий огоҳлантирилди.

Мажлисда 2000 йилда банклар олдида турган энг муҳим ва долзарб вазифа тадбиркорлар фаолиятига тўсқинлик қилмай, уларга манфаатдор шерик ва ҳамкор бўлиш, давлатимиз раҳбари маърузаларида қўйилган талаб ва вазифаларни дастуриламал деб билиб, уларнинг оғишмай ижро этилишини таъминлаш, қайд этилган камчилик ва муаммоларни тўлиқ бартараф қилиш, энг муҳими, иқтисодиётни янада эркинлаштириш ва ислоҳотларни чуқурлаштиришда фаол иштирок этишдан иборат эканлиги алоҳида қайд этилди. Бу борада 2000 йилда амалга оширилиши лозим бўлган чора-тадбирлар дастури маъқулланди.

(ЎзА)

ХС **Ислоҳот сабоқлари**

ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ БОШҚАРУВ

корхонани банкротлик ёқасидан қайтара олдими?

Янги раҳбар иш бошлаганида, бу корхонанинг иқтисодий аҳволи анча мураккаб эди. Банк ва бюджет тўловлари қарзи 100 миллион сўмдан ошган, хазина ҳам, ишчининг чўнтаги ҳам бўшаб қолганди.

Бу вазият Илҳом Шерқуловга олдиндан аён эди. Шундай бўлса-да, у юрак ютиб, жамоага раислик қилишни, уни мушкул вазиятдан олиб чиқишни зиммасига олди. Чунки шу ерда ишлаган эмасми, жамоани, шарт-шароитни яхши биларди, ишнинг ўнгланиб кетишига асло шубҳа қилмасди. Энг муҳими, хомашё манбасининг узоқ эмаслиги унга катта умид бахш этди.

Самарқанддаги «Баҳодир-Самарқанд» ҳиссадорлик жамиятида дастлаб иш у ўйлагандек ташкил этилди. Гўё ҳаммаси изга тушгандек эди. Аммо олинаётган фойдадан ишчининг ҳам, корхонанинг ҳам манфаатдорлиги таъминланмади. Чунки даромаднинг ҳаммаси қарзларни қоплашга кетаверди. Оқибатда муаммолар кўпайиб, иқтисодий имконият ёмонлашса ёмонлашдики, яхшиланмади. Маблағ танқислигидан иш ўринлари ҳам қисқарди. Янги раис қарадики, энди эскичасига ишлаб бўлмайди. Фаолиятни бу зайлда давом эттиришнинг охири — боши берк кўча.

— Корхонамизда банкротлик аломатлари сезилиб қолганди, — дейди Илҳом Шерқулов. — Иқтисодий ночор корхоналар ишлари вилоят бошқармаси мутахассислари фаолиятимизни ўрганиб чиқиб, ички имкониятлар ҳисобига ишда ўнгланиш ясаш учун ташқи бошқарувни жорий этишни тавсия этишди. Унга асосан, мавжуд қарзларимизнинг тўлов муддати икки йил муддатга кечиктирилиб, банкда янги ҳисоб рақами очилди.

Иқтисодий жиҳатдан анча ночорлашиб қолган корхона нега банкрот қилинмасдан, унга яна имкон берилди?

Корхона раҳбарининг айтишича, бунинг бир неча сабаблари бор. Мураккаб вазиятдан чиқиш йўллари ахтарилаётган бир пайтда бу ерда 5-6 йилдан буён фойдаланилмай ётган янги технологик линия ишга туширилганди. Натижада корхонанинг четдан тунука банкалари сотиб олишга эҳтиёжи қолмади. Асосийси, бу идишларни мис билан кавшарлаб ёпиш усули йўлга қўйилди. Янги усулнинг афзаллиги маҳсулотнинг экологик жиҳатдан тозалигини таъминларди. Мутахассислар бундай идишларда қадоқланадиган маҳсулотларнинг жаҳон андозаларига тўлиқ жавоб беришини эътироф этишди.

Корхонада бундан бошқа бир неча имкониятлар ҳам мавжуд эди. Қолаверса, янги раҳбар Илҳом Шерқуловнинг тадбиркорлиги жамоага маъқул бўлиб қолганди. Шу боис унинг ўзи корхонага ташқи бошқарувчи этиб тайинланди.

Бу воқеага эндигина тўрт ой бўлаяпти. Лекин ана шу қисқа вақт ичида корхона аҳли ўз йўлини топиб олди, дейиш мумкин. Бугун Самарқанднинг кўпгина савдо дўконлари пештахталарида «Баҳодир-Самарқанд» ҳиссадорлик жамияти» ёрлиғи битилган консерва маҳсулотларини учратасиз. Харидорни, аввало, уларнинг ихчам идишларию нафис ёрлиқлари ўзига жалб этмоқда. Маҳсулотлар ҳам хилма-хил: анжир, олма, ўрик, гилос, шафтоли мурабболари, шиннилар, қайлаю компотлар...

— Ишни бозор талабини ўрганишдан бошладик, — дейди корхона раҳбари. — Бугун маҳсулот харидоргирлигининг таъминланиши фақат унинг сифатига эмас, балки ташқи кўринишига, қандай идишда қадоқланишига ҳам боғлиқ. Оддий мисол. Бизда тайёрланаётган шафтоли, ўрик, гилос компотлари айнан «ТАСИС» дастурига мос келаяпти. Бу ана шу талаблар даражасида ишлаётганимиз самараси, албатта. Ҳадемай, мазкур дастур асосида маҳсулотларимиз Европа давлатларига чиқарила бошланади. Бундан мўмайгина даромад келишига асло шубҳа йўқ.

Қувонарлиси, бугун корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар илгаригидек омборларда чанг босиб ётмаяпти. Маҳсулотлар сиғими 200 граммдан 9,2 килограммгача бўлган махсус идишларга қадоқланаяпти. Хазинада ҳам эҳтиёжга яраша пул бор. 160 нафар ишчи доимий иш ўрнига эга. Уларнинг ҳар бири ойига ўртача саккиз минг сўмдан маош олаётир.

Корхонага ташқи бошқарув таомили қўлланилгандан буён ишлаб чиқариш қуввати 1,3 баравар ошди. 100 миллион сўм қарзни тўлаш муддати икки йилга кечиктирилган бўлишига қарамай, жамоа уч ойдаёқ унинг учдан бир қисмидан қутулди.

Бунга қандай омиллар ҳисобига эришилди? Оддийгина имкониятлардан фойдаланиш, тадбиркорлик туфайли. Аввало, ташқи бошқарув таомили нима, бу усулда қандай ишлаш кераклиги хусусида дастлабки кўникмалар ҳосил қилинди. Бунда Самарқанд кооператив институти молия-кредит факультети олимларининг кўмаги катта бўлди. Олийгоҳ профессори, иқтисод фанлари доктори Жаҳонгир Зайналовдан корхона раҳбари ва мутахассислари, айниқса, мамнун. Корхонада тунука ишлаб чиқариш цехининг ишга туширилганини айтдик. Шунга қадар Шаҳрисабз ва «Самарқанд-консерва» қайта ишлаш корхоналаридан бундай идишлар сотиб олинарди. Қаранг, уч ойда мазкур цех шарофати туфайли 2,5 миллион сўм маблағ тежаб қолинибди. Яқинда ишлай бошлаган нон цехи ҳам дурустгина даромад келтираяпти. Ва яна бўшаб қолган айрим омборхоналарнинг ижарага берилиши ҳисобидан ҳам маълум миқдорда маблағ тушяпти.

Кўриниб турибдики, банкротлик ёқасига келиб қолган корхона ташқи иқтисодий бошқарувнинг тўғри ташкил этилиши, ички имкониятлардан оқилона фойдаланиш ҳисобига оёққа туриб олди. Мутахассисларнинг фикрича, жамоа банк ва бюджет қарзларини шу йилнинг ўзидаёқ қоплашга эришади. Айни шу ҳол тез орада ишлаб чиқариш қувватини янада ошириш, янги иш ўринларини яратиш, экспортбоп маҳсулот ишлаб чиқаришга кенг йўл очади. Бунинг учун корхонада етарли имконият мавжуд, асосийси, меҳнат аҳлининг мақсад сари интилиш иштиёқи кучли.

Абдурасул САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХС **Дўст ачитиб гапирар...**

Очиғини айтганда, ўшанда танқиднинг мавриди эмасди. Ўзи ишлаган юрт эмасми, Юртбошимизнинг одамларга меҳри баланд, уларни ютуқлар билан қутлаш, янги аср бўсағасидаги орзулари, эзгу режаларига зафарлар тилаш истагида эди. Аммо бугунги аҳвол, ўжар далил ва рақамлар, ҳукм сураётган ўзибўларчилик, боқибеғамлик шундай беқиёс имконга эга бўлган воҳанинг кўпчилик соҳаларда, айниқса, пахтачиликда орқага кетаётганлиги анчагина ранжитди.

ДАСТУРХОНГА ҚАРАНГ,

Қашқадарёда чорвачиликнинг

– Қашқадарё пахтакорларининг сўнгги икки йил давомида ўзини кўрсата олмагани ва белгиланган марраларга эриша олмагани ҳақида, бунинг сабаби тўғрисида гаплашиб олишимиз керак, деб ўйлайман, – деди Президентимиз ўтган йил охирида вилоят сайловчилари билан учрашувда сўзлаган нутқида. – Лекин бу ҳолатнинг негизига етиб бориш, уни бартараф этадиган зарур чора-тадбирларни кўриш мақсадида биз алоҳида вақт топиб, тегишли хулосалар чиқаришимиз керак. Мамлакатимиз раҳбари минг бор ҳақ гапни айтган эди. Нега шундай аҳвол юз берди?

Қашқадарё Оллоҳ назари тушган юрт. Эли доимо бедор, белида белбоғи маҳкам, виждони пок, диёнатли. Аммо вилоят деҳқонларининг меҳнат натижалари кутилганидек бўлмаяпти. Негаки, меҳнатга лойиқ натижани олдиндан аниқ кўрадиган, қадрига етадиган иқтидорли, яъни «Минг ишчига бир бошчилар» етишмайди. Шу боис биргина пахтачиликда эмас, қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳалари ҳам оқсамоқда. Фикримизнинг далили сифатида биз айнан Қашқадарё иқтисодиётида доимо муҳим ўрин эгаллаган, яйлов баҳодирларини элга танитган чорвачилик ҳақида фикр юритмоқчимиз.

Бу етакчи тармоқда маҳсулот берадиган қорамоллар сони кейинги йилларда уч баробар камайиб кетди. 1999 йилнинг ўзида олдинги йилга қараганда 2151 бош қорамол, шу жумладан, 1011 бош сигир турли сабабларга кўра йўқ қилинди. Биргина Деҳқонобод туманида бир йил мобайнида 655 бош қорамол, хусусан, 247 бош сигир гумдон бўлди. Қамаши, Касби, Яккабоғ, Ғузор туманларида ҳам ана шундай ачинарли аҳвол кўзга ташланади.

Хўш, бунинг боиси нимада? Вилоятда чорва учун жон куйдирадиган раҳбарнинг ўзи қолмади. Бир вақтлар хўжаликлардаги молларнинг 90 фоизи наслли, зотдор моллар эди. Қани, уларнинг бирор боши сабабсиз чиқим бўлсин-чи! Хўжаликкина эмас, бутун туман оёққа турарди. Наслчилик ишлари йўлга қўйилган, сунъий қочириш пункти ҳар бир хўжаликда ишларди. Буларнинг ҳисоб-китоби вилоятда ҳам, туманларда ҳам шахсан биринчи раҳбардан сўраларди. Энди-чи? Чорва учун қайғурадиган, унга жавоб берадиган раҳбарни кундузи чироқ ёқиб ҳам топиб бўлмайди.

– Узоқ эмас, бундан 5-6 йил илгари ҳар бир бош маҳаллий сигирдан йилига 2-2,5 тоннадан сут соғиб олинар, гўштга топшириладиган молларнинг тирик вазни 400-450 килограмм ва ҳатто ундан ҳам ортиқ тош босарди. Ҳар юз бош сигирдан 85-90 тадан соғлом бузоқ олинарди, – деб куйинчаклик билан эслайдилар вилоят қишлоқ хўжалик илмий-ишлаб чиқариш бўлимининг мутахассислари. Сўнгги пайтда айниқса, кейинги икки йилда моллар маҳсулдорлиги 2-3 баробар пасайиб кетди.

Бу айни ҳақиқат. Вилоятда ўтган йили ҳар бош сигирдан соғиб олинган сут 1000 литрдан сал ошди. Бу рақам Чироқчи, Қамаши, Деҳқонобод туманларида бор-йўғи 150-700 литрни ташкил этди. Деҳқонободда эса бир ой мобайнида ҳар бир сигирдан соғиб олинадиган сут миқдори 15 литрга ҳам етмаганини қандай изоҳлаш мумкин?.

Хўжаликлардаги аҳвол-ку кишида ҳам ғазаб, ҳам кулги қўзғатади. Шаҳрисабз туманидаги Ў. Ибрагимов номли хўжаликда 380, Нишон туманидаги С. Тўраев номли, «Наврўз» хўжаликларида ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 90-15 литрдан ошмайди. Виждонинг қийналиб кетади. Хўжалик раҳбарлари, чорва мутахассислари қаёққа қарашяпти? Нима учун улар маош олишаётир?

Қойил-э, момоларимиз ўз эчкиларидан ойига 30-40 литрдан сут соғиб олаяптилар-ку? Ҳатто эчки билан беллаша олмайдиган бу сигирлар қаердан пайдо бўлди Қашқадарёда?

Моллар туёқ сонининг кўпайиши сигирлардан олинадиган соғлом бузоқларга боғлиқ эканлигини ёш бола ҳам яхши билади. Ўтган йили бузоқлар сони ҳатто 1998 йилдагидан ҳам камайиб кетди. Сигирларнинг ярмидан кўпи қисир қолганлиги учун, ҳар юз бош сигирдан вилоятда 52 тадан, Баҳористон, Чироқчи, Деҳқонобод туманларида 25-46 бошдан бузоқ олинди. Ҳар юз бош сигирнинг 75 боши қисир қолганлигига ақл сира бовар қилмайди. Деҳқонобод туманидаги Ч. Бегимқулов номли, «Деҳқонобод» хўжаликларида ҳар юз бошдан 12 тадан, «Бошчарбоғ» хўжалигида атиги 7 тадан бузоқ олинган. Чироқчи туманидаги «Бешчашма», «Наврўз», А. Яссавий номли, «Меҳнатобод», Нишон туманидаги «Ширинобод» хўжаликларида аҳвол бундан пеш эмас. Бузоқларнинг асосий қисми нимжон, оғиз сутини тўйиб ичмаганлиги сабабли, турли касалликларга чалинган. Бузоқ шу бўлса, улардан олинадиган маҳсулот нима бўларди? Аввало, уларнинг улғайиши гумон, 4-5 ёшга борганда ҳам тирик вазни 200-250 килограмдан ошмайди. Ваҳоланки, улар 2 ёшлигида шу вазнга эга бўлиши керак.

Фақат шугина эмас. Ўтган йили вилоятда гўштга топширилган молларнинг тирик вазни 244 килограммга тўғри келди. Бу ҳали ҳолва. Айрим туман ва хўжаликларнинг кўрсаткичлари бундан ҳам паст. Масалан, Косон, Чироқчи, Қамаши, Ғузор туманларида ҳар бош мол 140-195 килограммдан гўштга топширилган. Айрим хўжаликларда эса улар 100-110 килограммдан ошмаган. Ана, сизга чорва-ю, мана сизга чорва! Бунинг натижасида нафақат тонна-тонналаб гўшт йўқотилган, балки миллион-миллион сўмлаб зарар кўрилган. Ана шу зарарларни чўтга ташлайдиган, айбдорларнинг биқинига яхшилаб туртадиган одамлар нега йўқ?!

Бунинг бирдан-бир сабаби молларнинг тўйимли

Ислоҳотлар — амалда

ФЕРМЕРЛАР МАЖБУРИЯТИ

Оққўрғон тумани деҳқонлари ўтган 1999 йилда яхши кўрсаткичларга эришдилар. Бунда фермерларнинг ҳам муносиб ҳиссалари бор. Улар туман пахта хирмонининг 9,6, буғдой етиштириш режасининг 7 фоизи миқдорида ҳосил топширдилар. Чорва фермер хўжаликлари гўшт, сут маҳсулотлари етиштириб беришда ҳам бор имкониятларини ишга солмоқдалар.

Президентимиз иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясидаги маърузаларида «деҳқон-фермерларининг ерга, мулкка, ўзи ишлаб чиқарадиган маҳсулотга эгалик ҳиссини қарор топтириш алоҳида аҳамият касб этади», деган эдилар. Бундан келиб чиқадиган вазифалар деҳқон-фермерларнинг анжуманида муҳокама қилинди. Туман ҳокими Абдуғани Деҳқонбоев деҳқон-фермерлар ишини янада яхшилаш вазифаларига тўхталди.

Бугунги кунда деҳқон-фермерлар 3856 гектар ерга эгалик қилиб, ҳосилдорликда юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Уларнинг далаларида пахтадан 30-45 центнергача, буғдойдан 40-50 центнергача ҳосил йиғиб олинаяпти. А. Икромов номли жамоа хўжалигидан В. Сулаймонов, Навоий номли жамоа хўжалигидан Б. Исроилов, «Гулистон» жамоа хўжалигидан Н. Белгибоев, «Маданият» жамоа хўжалигидан Й. Дўланов, Ў. Йўлдошев, «Қаҳрамон» жамоа хўжалигидан И. Турсунбоев каби фермерларнинг меҳнат самаралари айниқса, юқори бўлмоқда.

Оққўрғонда фермерлар сафи кенгайиб, улар етиштираётган ҳосил кўлами ҳам йилдан-йилга ошиб бораяпти. Анжуман қатнашчилари 2000 йилда 2218 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35-40 центнер, 1208 гектар буғдойнинг ҳар гектаридан камида 50 центнердан ҳосил йиғиб олишга ваъда бердилар.

Абдулла МАЪДИЕВ.

Ўзбекистон ва жаҳон

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЁРУҒ ЙЎЛИ

Тарихдан маълумки, дунёнинг турли мамлакатлари ўртасидаги ўзаро савдо-иқтисодий алоқалар, илмий ва маданий мулоқотлар уларнинг бир-бири билан дўстлик риштalари мустаҳкамланишига хизмат қилиб келган. Буюк бобомиз соҳибқирон Амир Темурнинг Франция қироли Карл VI га йўллаган мактубида «Бизнинг истагимиз сизнинг ва бизнинг одамларимиз, бу икки эътиборли мамлакат ўртасида ўзаро бориш-келиш қилсинлар, токи сизнинг ва бизнинг улуғворлигимиз ҳамма ерда мақтовга лойиқ бўлсин», дейилади.

Ота-боболаримиз доимо ана шу удумни сақлашга ва янги анъаналар билан бойитишга ҳаракат қилиб келганлар. Айниқса, мустақиллик кўп асрлик тарихимизнинг буюк воқеаси сифатида жаҳон билан алоқаларимизга янгича руҳ бағишлади. Ўзбекистон дунёни, дунё эса мамлакатимизни кашф этди.

Эътироф этмоқ керакки, ўтган қисқа давр ичида мамлакатимиз халқаро ҳуқуқнинг энг асосий тамойилларига, БМТ уставига содиқлигини мустаҳкамлади. Ҳозирда халқаро ҳамжамият Ўзбекистон дипломатиясининг дастлабки қадамларини, мамлакатимизнинг Марказий Осиёдаги мавқеини, минтақа хавфсизлигини мустаҳкамлашдаги ўрни алоҳида эканини эътироф этаётганлиги ҳам бежиз эмас.

Олий Мажлиснинг биринчи сессиясида Президентимиз Ўзбекистоннинг ташқи сиёсати соҳасида тўхталар экан, жаҳоннинг энг тараққий топган мамлакатлари билан яқиндан алоқа ўрнатиш, етакчи халқаро иқтисодий, молиявий ҳамда инсонпарварлик ташкилотлари билан ҳамкорликни кучайтириш давлатимизнинг жаҳон ҳамжамиятига интеграциялашув жараёнининг ажралмас қисми деб таъкидладилар. Бу бежизга айтилмади. Зеро, тенглик, ўзаро манфаатдорлик асосида қурилган алоқалар ҳар икки давлат манфаатларига хизмат қилиши табиий.

Ўзингиз ўйланг. Дунёнинг турли нуқталарида жойлашган – Ўзбекистон ва АҚШни нима яқинлаштириши мумкин? Албатта, ўзаро манфаатли ҳамкорлик. Ёдингизда бўлса, Президентимизнинг 1996 йил июл ойида ушбу мамлакатга қилган ташрифи ҳамда Президент Билл Клинтон билан учрашуви ана шу алоқаларни янги босқичга кўтарди. Ўтган йилнинг апрел ойида НАТОнинг 50 йиллик юбилейи тантаналари доирасида ўтказилган Вашингтондаги мулоқотлар эса икки мамлакат ўртасидаги савдо иқтисодий, илмий-техникавий, ҳарбий ҳамда маданий ҳамкорликни янада ривожлантириш учун замин ҳозирлади. Сўнгги йилларда Европадаги Германия, Буюк Британия, Франция, Бельгия, Италия, Греция, Чехия, Словакия ва бошқа бир қатор мамлакатлар билан муносабатларимиз янада мустаҳкамланди. 1996 йилнинг июл ойида Италиянинг Флоренция шаҳрида Ўзбекистон ва Европа Иттифоқи ўртасида шерикчилик ва ҳамкорлик ҳақидаги битимнинг имзоланиши ва унинг Европа Иттифоқи мамлакатлари парламентлари томонидан ратификация қилиниши ўзаро алоқаларнинг янада юксалишида кенг имкониятлар очиб берди. Ўзбекистон МДҲ ҳудудидаги маконда Россиядан сўнг иккинчи бўлиб, Европа Иттифоқи билан шерикчилик ва ҳамкорлик тўғрисида битим имзолаган мамлакат бўлди. Зеро, Европа юксак технологиялар ва инвестициялар манбаидир.

Парламентимизнинг биринчи сессиясида айтилганидек, Ўзбекистон ташқи сиёсатининг энг муҳим йўналишларидан яна бири Шарқий ва Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатлари билан алоқаларни мустаҳкамлашдир. Кейинги вақтларда Япония ва Жанубий Корея мамлакатлари минтақамизнинг мураккаб муаммоларини, хавфсизлик ва барқарор тинчликка эришиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалаларини ҳал қилишда мамлакатимиз иқтисодиётига инвестициялар жалб қилиш ва қўшма корхоналар тузишда фаол ва манфаатдорлик билан иштирок этмоқда.

Минтақавий барқарорлик, минтақа кўламида интеграция жараёнларини ривожлантириш масалаларини ҳал қилишда МДҲ мамлакатлари ўртасида вужудга келаётган муносабатлар алоҳида ўрин тутади. Ўзбекистоннинг МДҲга аъзо бўлишининг бош мақсади ҳам иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлашдан иборат. Шу йилнинг 24-25 январ кунлари Москвада бўлиб ўтган навбатдаги кенгашда иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш, энг аввало, эркин савдо ҳудудини барпо этиш масаласи муҳим мавзу бўлди. Кенгаш иштирокчилари Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти Истанбул саммити натижаларидан келиб чиққан ҳолда халқаро терроризмга қарши кураш масаласини муҳокама этдилар. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, МДҲ доирасида энг аввало, Россия ва Украина билан алоқаларимиз муҳим ўринни эгаллайди. Россия Федерацияси президенти вазифасини бажарувчи Владимир Путиннинг ўтган йилнинг декабр ойида мамлакатимизга ташрифи, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Москвада МДҲ мамлакатлари давлат бошлиқларининг саммити давомида В. Путин билан учрашуви Ўзбекистон ва Россиянинг бир-бирига нисбатан ишончи ортиб бораётганини кўрсатмоқда. Россия ўз навбатида Ўзбекистонни Марказий Осиёдаги энг ишончли ва стратегик ҳамкори деб билмоқда. Буни Россия матбуотида босилаётган материаллардан ҳам билса бўлади. Хусусан, «Коммерсант» газетаси ўзининг охирги сонларидан бирида Ўзбекистон ўзининг доно Йўлбошчиси бошчилигида демократияга босқичма-босқич кириб бораётганлигини таъкидлади.

Шуни ҳам айтиш керакки, Ўзбекистон дунё ҳамжамиятига кириш суръатларини тезлаштириш билан турли халқаро давлат ва нодавлат ташкилотлари, биринчи галда, БМТ ва Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти ишларида фаол иштирок этишни таъминлади.

Энг асосийси, Ўзбекистоннинг халқаро ташкилотлар фаолиятидаги иштироки миллий хавфсизлигимиз, Ўзбекистонимизда, умуман Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликни сақлаш гарови бўлиб келмоқда.

Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамияти билан ҳамкорлигининг истиқболини теран тасаввур этади. **«XXI аср,** – деб ёзади Йўлбошчимиз, – **шубҳасиз, халқаро муносабатларда бутун дунё қамраб олинадиган аср бўлади. Бундай шароитда интеграция жараёнини, халқаро институтлар ва ташкилотларда суверен давлатларнинг иштирок этишини кенгайтириш жараёнини фақат тарих тақозоси деб эмас, балки айрим минтақалар кўламида ҳам, шунингдек, умуман – бутун сайёрамиз кўламида ҳам собитқадамлик, барқарорликнинг қудратли омили деб ҳисобламоқ зарур».**

Мустақил Ўзбекистон ана шу келажакка қаратилган кўрсатма асосида ташқи сиёсатни оқилона мақбуллликда ҳамда давлатимиз, жамият ва инсоннинг узоқни кўзловчи манфаатларига асосланадиган энг муҳим тамойилларига қатъий риоя этган ҳолда, халқаро муносабатларни шакллантиришни мукаммаллаштириш, халқаро тузилмалар билан ўзаро алоқаларда ва уларнинг фаолиятида иштирок этишнинг янгича ёндошувларини ишлаб чиқиш, ҳаётга татбиқ қилиш йўлида дадил бормоқда.

Абдуғаффор ҚИРҒИЗБОЕВ,
сиёсий шарҳловчи.

ИЗЛАГАН ИМКОН ТОПАДИ

Кўп тармоқли «Шуҳрат» хусусий фермер хўжалигини нафақат Марҳамат туманида балки вилоятда ҳам яхши билишади. Фермер хўжалиги аъзолари бу йил 110 гектар ғаллазорнинг ҳар гектаридан 80 центнердан ҳосил олиш учун астойдил меҳнат қилишмоқда. Шунингдек, 102 гектар ер чигит экишга тайёрланиб, 7 гектардаги узумзор, 11 гектар ердаги мевазор меҳр билан парвариш қилинмоқда. Фермер хўжалиги ихтиёрида яна 70 бош қорамол, мингдан ортиқ парранда, 150 оила асалари бор. Жамоада меҳнат қилаётган 400дан ортиқ ишчи ўз меҳнати натижасидан мамнун. Боиси шунга яраша манфаат кўришмоқда. Фермер хўжалиги яқинда Республика бизнес фонди билан ҳамкорликда бир кунда 25 тонна помидорни қайта ишлайдиган цех қуриб, ўз фаолиятини яна кенгайтирди.

СУРАТЛАРДА: фермер хўжалиги бошлиғи Ҳожимирза Нуриев ишчи Орифжон Каримов билан; ишчи Феруза Абдуллаева.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ

СОҒЛОМ АВЛОД ЙИЛИ, ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН 2000 ЙИЛДА

аҳоли кенг табақалари учун энг замонавий тўлов воситаси бўлган

СЎМ ПЛАСТИК КАРТОЧКАЛАРИ

эгаларига ҳаёт ва саломатликларини бепул суғурталаш *имконини беради*

Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг барча бўлим ва филиалларида 2000 йилнинг 21 февралидан Банк мижозлари бўлган сўм пластик карточкаларининг эгаларига суғурта васиқалари берила бошланади.

- **Сўм карточкаларига эга бўладиган мижозлар карточка билан бир пайтда суғурта васиқаларини олишади.**
- **Агар Сиз сўм карточкасининг эгаси бўлсангиз, суғурта васиқасини олиш учун карточкани берган Банк муассасасига мурожаат қилишингиз зарур.**

Қўлингизда суғурта васиқаси бўлсагина, Сиз суғурта бадалини олиш учун мурожаат қилишингиз мумкин.

Қўшимча маълумот учун Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг исталган бўлимига мурожаат қилинг.
Мулоқот учун телефон: (99871) 137-62-83, 137-62-80

NBU

2571

ГЎШТ СОВИМАСИН...

бугунги аянчли аҳволи ҳақида

озуқалар билан боқилмаётганлигидадир. Илгариги беда майдонлари бугунга келиб 60-70 фоизга қисқариб кетган. Борларининг ҳам ҳосилдорлиги ниҳоятда паст. Сенаж ва силослар моллар учун мутлақо етарли эмас. Оралиқ экинлар, лавлаги каби озуқаларни моллар эндиликда фақат «туш»ларида кўришаяпти. Тайёрланадиган дағал хашакнинг асосий қисмини сомон ташкил этади. Сомон билан эса маҳсулот олиб бўлмаслиги кундек равшан.

Қорамоллар ҳисобига қўй-эчкилар кўпаяётгандир? – дерсиз. Тушингизни сувга айтинг. Уларнинг ҳам ҳар йили ўрта ҳисобда 1,5-2 баробар камайиши кузатилмоқда. Бир йил мобайнида вилоятда совлиқлар сони 7010 бошга камайиб кетди. Баҳористон, Чироқчи, Деҳқонобод туманларида бу соҳада рўй берган аҳволга эса ақл бовар қилмайди.

«Яхши ният – ярим мол», дейдилар. Лекин фақат орзу билан иш битмайди. Уни рўёбга чиқариш учун астойдил меҳнат қилиш керак. Қарши туманидаги «Манғит» хўжалигида Олмониядан «гольштинфриз» зотли сермаҳсул сигирлар келтирилганди. Улар бир кеча-кундузда 30-40 литр сут берарди. Аммо уларни ҳам ўз қаричимиз билан ўлчадик. Парвариш маҳаллий сигирларникидан сира фарқ қилмади. Озуқадан қисилди, талаб қилинган рационга эътибор қаратилмади. Натижада улар ҳам жайдари сигирларимизнинг ҳолига тушди-қўйди.

Айни вақтда вилоятда қора молларнинг 84 фоизи, қўй- эчкиларнинг 73 фоизи нодавлат хўжаликларда боқилмоқда. Шароитни ҳисобга олмай, «гап шу экан» деб фермаларни ёппасига хусусийлаштириш, жамоа хўжаликларининг раҳбарлари билан ҳиссадорлар ўртасида юзага келган зиддиятлар натижасида ем-хашак тайёрлаш, ер, техника, ишчи кучидан фойдаланишда жуда катта қийинчиликларга олиб келди. «Ўзим чиққан тепа омон бўлсин» қабилида иш тутган ҳиссадорлик жамиятларининг айрим нопок раҳбарлари фермаларни талон-торож қилдилар. Зотдор, насллли молларнинг ҳузурини бозор кўрди. Натижада туёқ сони камайиб, сифат эса тубдан пасайиб кетди. Аҳвол ниҳоятда оғирлашиб, моллар сони 50 фоизга тушиб қолгандан кейин улар яна жамоа хўжаликларига қайтарилди. Бировлар чўнтак тўлдирди, фермерлар оёғида зўрға турган жонсарак бузоқчаларга эга бўлди. Билмадик, «коса тагида ним косаси борми», мутасадди раҳбарлар ҳам бу ҳолга узоқдан томошабин бўлиб туравердилар.

Бозорларда гўшту ёғнинг нархи кун сайин юқорилаб бораяпти. Бошқа вилоятларни билмадиг-у, Қашқадарёда уларнинг баҳосини ҳаддан ташқари оширмасдан, бир қадар арзонроқ қилиш имкони йўқ эмас. Аммо бу масала билан қизиқадиган, аҳолининг ғамини ейдиган, арз-додини эшитадиган раҳбарнинг ўзи йўқ. Тўғри-да, нима қиладилар бошларига ортиқча ташвиш орттириб?! Қўлларига тўр халта кўтариб бозорга кирмасалар, гўшт-ёғга пул бермасалар... Нарх-наво дегани икки-уч баробар кўтарилиб кетмайдими?!

Халқ билган, тажрибада кўрган, синаган, ўз бошидан кечирган, кечираётган бир оддий ҳақиқат бор. Деҳқончиликдаги нуқсонлар ўрни келиб бир-икки йилда қоплангудек бўлса, чорвачиликдаги оқсоқликни бартараф этмоқ учун бир неча йиллар, керак. Бугунги раҳбарларнинг бепарволиги, нописандлиги, қолаверса, ношудлиги жамият учун ҳам, ўзлари учун ҳам қимматга тушишини билармикинлар? Кечагидек эслайман. Ислом Каримов вилоятни бошқарганларида, дала, яйлов, фермаларни тинимсиз кезардилар. «Мен бу соҳаларни чуқур билмайман», дейишдан тортинмай, тажрибали хўжалик раҳбарлари, олимлардан деҳқончилик сирларини сўраб-суриштириб, ўрганардилар. Ҳозирги раҳбарлар-чи? Қўйинг, дардни янгиламайлик. Қаердан ҳам бу чет элнинг юмшоқ машиналари чиқди-я... Ишонинг, улар машиналарини ўзларидан ҳам яхши кўрадилар. Қишлоқ кезиб, чанг бўлишини, фермага кириб, лойга, ботқоққа ботишини истамайдилар...

Тўғри, улар «Келинг, бирор кун таъна-дашномга қолмайлик», дея айрим олимларни баъзида ҳамроҳ қиладилар. Уларнинг «ишонган тоғлари» қачонлардир амал-тақал қилиб номзодликни ҳимоя қилиб олган, қоп-қоп гап биладиган, аравани қуруқ олиб қочадиган» эмасми, раҳбарларга ёқадиган латифалар айтиб чарчамайдилар, мақтовни роса жойига қўядилар. Ҳар йили бу тоифадагилар «Умрим бино бўлиб бу йилгидек пахтани кўрганим йўқ, чорва ҳам гуруллайди», деб раҳбарларнинг қўйнини пуч ёнғоққа тўлдирадилар. Ғалвир сувдан кўтарилганда, улар чамалаган ҳосилнинг ярми ҳам хирмонга тушмаганда, чорва қилиб, маҳсулот олиш икки-уч баробар камайиб кетганда ҳам, кўнгилчанг раҳбарлар «Фолингиз тескари чиқди-ку, тақсир?» демайдилар. Аксинча, иккинчи йили ҳам ўшаларни кетларидан эргаштирадилар, «қимматли маслаҳатлар» оладилар.

Шу ўринда бир ҳақли савол туғилади: вилоятда чорвани биладиган тажрибакорлар, олиму фузалолар йўқми? Бор, суяги чорвада қотган ишбилармонлар ҳар бир туманда истаганча топилади. Бироқ... Уларнинг фикрини сўрайдиган, улар билан ҳисоблашадиган, инобатга оладиган жонкуярлар қани?

Вилоятда шу соҳа учун мутасадди бўлган қишлоқ хўжалик илмий- ишлаб чиқариш бўлими, фақат чорва учун жавоб берадиган қоракўлчилик акциядорлик бирлашмаси, қоракўлчилик илмий-тадқиқот институтининг тажриба станцияси фаолият кўрсатмоқда. Бу ташкилотларда ҳам тажрибали олимлар кам эмас. Қолаверса, улар шу соҳага мутасаддилар, «оловидан кириб кулидан чиқишлари» керак. Улар бунга ҳамиша тайёрдирлар. Ачинарлиси, улардан иш талаб қиладиган, вақти келганда койиб, ўз ўрнида рағбатлантирадиган раҳбар йўқ. Шундай бўлса ҳам, ҳар эҳтимолга қарши улар деҳқончилик ва чорвачиликка оид муҳим масалалар, қийинчиликлар ҳақида мунтазам равишда ахборотлар ёзиб, ҳокимиятларга тақдим этадилар. Аммо бу ахборотлардаги таклифлар ҳам раҳбарларнинг қайсидир ғаладонларида қолиб кетади...

Ҳамюртимиз, Ўзбекистон Қаҳрамони Абдулла Орипов ҳам бўйига, ҳам энига қисқарган яйловларни, қовурғалари териларига ёпишган қўйлару қорамолларни, елинлари борлигини аллақачон унутган сигирларни кўриб, бугун:

«Оҳ, додим кимга
айтай, бу не кўргулик?
Чорвамас, ном
қолибди Қашқадарёда»

десалар, ажаб эмас.

Раҳбарлар ҳар гал дастурхонга ўтирганларида, турли-туман буғи чиқиб турган гўштлар, гиёҳларнинг ҳиди анқиб турган, қип-қизил қилиб пиширилган «тандир кабоб» тортилади. «Дастурхонга қаранг, гўшт совимасин...», дейишади улар бир-бирларига қараб. Ҳеч бўлмаганда, шундай, кезларда, айтинг-айтинг улар дастурхонимизни безаб, қорнимизни тўйдириб турган ана шу маҳсулотларни берадиган чорвага кун сайин путур етаётганлиги, қорамолларнинг бир неча турлари йўқолиб кетаётганлиги ҳақида бир ўйлаб кўрсалар чакки бўлмасди.

Қурбон ЭГАМБЕРДИЕВ.

Vinlad *Ҳаётингизни хотиржам қиламиз!*

Барча жиҳозларга нархларнинг 10% дан 30% гача арзонлаштирилганлигини

ЭЪЛОН ҚИЛАМИЗ.

Кафолатлар сақланади

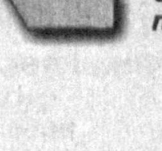

ҚЎРИҚЛАШ-ЁНҒИНДАН САҚЛАШ ПАНЕЛЛАРИ

ТВ-камералар

МОНИТОРЛАР

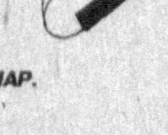

МЕТАЛЛ ДЕТЕКТОРЛАРИ

ҚЎРИҚЛАШ ДАТЧИКЛАРИ

ВА БОШҚА АСБОБЛАР.

Philips Communication & Security Systems

C&K SYSTEMS · PHILIPS · Honeywell · SILENT WITNESS · FERMAX

Тошкент ш., Қушбеги к., 18, тел.: 50-46-13, 50-99-13, 50-86-80, факс 50-03-61

2538

ЭҲТИРОМ

Заҳириддин Муҳаммад Бобур Шарқ халқлари, умуман дунё тарихи, маданиятида бетакрор ва ўчмас из қолдирган сўз санъаткоридир.

Шоир ва саркарда, давлат арбоби туғилиб ўсган Андижондаги кўплаб кўча ва майдонлар, хўжалик ва ташкилотлар, муассасалар бугун унинг муборак номи билан юритилади. Шоир номи билан аталувчи Андижон шаҳрининг марказий майдони эса севимли сайлгоҳга айланган. Бобур Мирзонинг ҳайкали барчанинг эътиборини ўзига тортади.

Андижонда ўтган йили «Бобур соати» қуриб битказилди. «Боғи Бобур»да эса Агра ва Қобул шаҳарларидан Бобур Мирзо дафн этилган жойлардан тупроқ олиб келиниб, шоирнинг рамзий мақбараси тикланди.

Яқинда бутун мамлакатимизда бўлгани каби Андижонда ҳам Бобур таваллуд топган кун кенг нишонланди. Андижонга ташриф буюрган адиб ва адабиётшунослар, бобуршунослардан Пиримқул Қодиров, Иброҳим Ғафуров, Раҳмон Кўчқор, Наим Каримов, Раҳим Воҳидов, Бобур мукофоти совриндори Шафиқа Ёлқин ва бошқалар кенг жамоатчилик вакиллари иштирокида шоир ҳайкали пойига гулдасталар қўйиб, рамзий мақбарани зиёрат қилдилар.

О. ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Дардларга дармон бўлсак...

ДОРИХОНА ТИЗИМИ:
КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

Ўзбекистонда фармацевтикани ривожлантиришга катта ҳисса қўшган олимлардан бири — фармацевтика фанлари доктори, профессор Эркин Тошмуҳаммедовдир. 200 дан ортиқ илмий мақолалар, ўқув-услубий қўлланмалар, дарсликлар ва монографиялар муаллифи бўлган домланинг ўндан ортиқ шогирдлари фармацевтика фанлари номзоди илмий даражасини олган. Ўз умрини аҳоли ва соғлиқни сақлаш муассасаларини дори-дармон билан таъминлашни такомиллаштиришга бағишлаган олимнинг дорихона тизимидаги муаммолар ва унинг истиқболи ҳақидаги фикр-мулоҳазаларини сиз билан баҳам кўргимиз келди.

— Дори-дармон таъминоти масаласи мустақилликкача ҳам долзарб муаммолардан бири бўлган. Мамлакатимиз мустақилликка эришгандан кейин, бозор иқтисодиёти шароитида аҳолини дори-дармон билан таъминлашга катта эътибор берила бошланди.

Аввало, Ўзбекистон Ҳамдўстлик давлатлари ўртасида биринчилардан бўлиб, дорихоналар тизимини ислоҳ қилди, дорихона муассасаларини давлат тасарруфидан чиқарди: хусусий, жамоа, акционерлик дорихона муассасалари ташкил қилинди. Бу — муаммони ҳал қилишдаги энг тўғри йўл эди.

Ҳозирги кунга келиб 90 фоиздан ортиқ дорихона муассасалари хусусийлаштирилган, қолгани республика «Дори-дармон» давлат-акционерлик уюшмаси тизимида фаолият кўрсатмоқда.

Бироқ дорихона муассасалари олдида ечилиши лозим бўлган, бир қатор муаммолар турибди: биринчи галда, дорихона мақоми масаласини ҳал қилиш лозим. Ҳозир ҳамма ерда, жойларда, кўчаларда, бекатларда, бозорларда, соғлиқни сақлаш муассасаларида «Дорихона», «Аптека» деб осиб қўйилган ёзувлар, лавҳаларни кўплаб учратамиз. Аслини олганда, бундай пешлавҳа билан савдо қилаётганларнинг аксарияти дори-дармон сотувчи лоток, киоск, дўкон ҳисобланади. Уларнинг 18-20 фоизидагина дорихона мақоми бор, холос. 1997 йилда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан қабул қилинган «Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида»ги Қонунга асосан дори-дармон билан савдо қилувчи дорихона муассасаларини тартибга солишни ҳал этиш зарур. Рецептга бериладиган дори-дармонлар савдоси билан фақат дорихона мақомига эга бўлган муассасаларгина шуғулланиши керак.

Шу нарса аёнки, дори-дармон билан савдо қилаётган лоток, киоск, дўконларнинг аксариятида фармацевтика соҳасига етти ёт бегона кишилар ишламоқда. Уларнинг мақсади фақат чўнтак қаппайтириш. Сотилаётган дори-дармонларнинг нархи, сифати уларни қизиқтирмайди.

Иккинчи масала — аҳолини ва соғлиқни сақлаш муассасаларининг дори-дармонга бўлган талабини қондириш. РЕМЕДИУМ журнали маълумотларига қараганда, Россия Федерациясида ўтган йилда, аҳолини дори-дармонга бўлган талабининг 40 фоизи Россияда ишлаб чиқарилган дори-дармонлар ҳисобига, 60 фоизи эса чет элдан келтирилган дори-дармонлар ҳисобига қондирилган. Ғарбий Европа давлатлари Бельгия, Испания, Франция, Германияда эса бу кўрсаткич 70 ва 30 фоизни ташкил этган.

Ўзбекистон Республикасида кейинги 4-5 йил ичида чет эл фармацевтика фирмалари иштирокида дори-дармон ишлаб чиқарувчи 15-16 та қўшма корхона ташкил қилинди. Шу кунга келиб республикамизда 260 га яқин дори-дармон тури ишлаб чиқарилмоқда. Албатта бу — 8 йил учун юқори кўрсаткич. Аҳоли эҳтиёжининг 90 фоизи эса чет элдан келтирилган дори-дармонлар ҳисобига қондирилмоқда. Хориждан келтирилаётган дорилар таннархи устига улгуржи савдо корхоналари қўйиган, НДС, бож, транспорт ва бошқа харажатлар қўшилади. Бу эса аҳоли оила бюджетига таъсир қилмай қолмайди. Демак, аҳоли талабини ўзимизда ишлаб чиқариладиган дорилар ҳисобига қондириш долзарб масаладир. Ҳаётий зарур дори ассортиментини чет эл фармацевтика фирмалари билан ҳамкорликда қурилаётган қўшма корхоналар ҳисобига кўпайтириш мақсадга мувофиқ бўлади. Юртбошимиз қўшма корхоналар қуриш ҳақидаги фикрни беҳуда айтмаганлар.

Учинчи муаммо, бу — дорихона муассасаларининг рентабеллик даражасини ошириш масаласи. Маълумки, бозор иқтисодиёти шароитида яшаётган аксарият мамлакатларда савдо, тижорат корхоналарининг рентабеллик даражаси 10 фоиздан кам эмас. Республикамизда фаолият кўрсатаётган аксарият дорихона муассасалари рентабеллик даражаси 2-3 фоиздан ошмайди. Бунга сабаб дорихона муассасалари ялпи даромадининг пастлиги, ишлаб чиқариш, савдо, муомала харажатларининг юқорилигидир. Бу муаммони ҳал қилишда дорихона муассасалари ходимларининг тежамкорлик ишларини амалга ошириш билан бирга уларни солиққа тортишда айрим имтиёзлар берилса, бу муаммони ҳам ечиш имконияти туғилади.

Яна бир масала шуки, кейинги 4-5 йил ичида, аксарият дорихоналар, мулкчиликнинг туридан қатъи назар, аҳолига рецепт билан якка тартибда дорилар тайёрламай, тайёр дорилар сотадиган дорихоналар қаторига ўтиб олдилар. 5-6 йиллар илгари дорихоналарга келган рецептларнинг 15 фоизи дорихоналарда якка тартибда тайёрланар, қолган 85 фоиз эса тайёр дори тури ҳолида берилар эди. Бундай ҳолатни эса, кўпинча дорихоналарда рецепт билан якка тартибда дори турлари тайёрлаш учун керак ингредиентлар, субстанцияларнинг етишмаслиги сабаб қилиб кўрсатилади. Аммо, республикамиз вилоятларида ҳам рецепт билан якка тартибда дори турлари тайёрлайдиган дорихоналар сони кам эмас.

Шуни айтиб ўтиш лозимки, тайёр дориларни якка тартибда тайёрлаб бериш уларнинг бурчларига, вазифаларига киради. Бу муаммонинг ҳал қилиниши республикамиз аҳолисини дори-дармонга бўлган эҳтиёжини қондиришда ғоят муҳим ўрин тутади.

Кейинги 4-5 йил ичида бу соҳада 10 га яқин буйруқ, йўриқнома ва меъёрий ҳужжатлар қабул қилинди. Аммо, фармацевтика хизматини, дорихона муассасаларини бошқариш, товар ва моддий бойликларнинг ҳисоб ва ҳисоботи, дорихона иқтисодий кўрсаткичларини режалаштириш, дорихона муассаса ходимлари штатини ҳисоблаш, дорихоналарда иш юритишни ташкил қилиш каби қатор йўриқномалар, меъёрий ҳужжатлар мамлакатимиздаги фармацевтика олий ўқув юртлари ва илмий текшириш институтларининг педагогик ходимлари жамоаси иштирокида яратиш мумкин. Халқимизда қимирлаган қир ошар, деган ҳаётий нақл бор. Мамлакатимиз тобора фаровонликка юз тутиб, кўзлаган эзгу ниятларимиз амалга ошмоқда. Фармацевтика соҳаси ҳам юртдошларимизни керакли, арзон ва сифатли дори-дармонлар билан таъминлашдек хайрли ишда доимо камарбастадир.

«Халқ сўзи» мухбири
А.ЖЎРАЕВ
ёзиб олди.

«ХАЛҚ СЎЗИ»
«НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши
ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон
УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Ахборот, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик — 132-11-15;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Танқидга тобингиз қалай?

ЎЙИНГОҲ ҲУДУДИДА ШАХСИЙ ТОМОРҚА

Ҳеч бир соҳа йўққи, у спортчалик мамлакатни дунёга тез танита олсин. Бундан ташқари, жамиятда соғлом турмуш тарзини шакллантиришда ҳам жисмоний тарбия ва спортнинг аҳамияти беқиёс.

Хўш, жойларда бу борада аҳвол қандай? Ёки соҳа ривожи ўз ҳолига ташлаб қўйилганми? Мухбиримизнинг шу хусусдаги мулоҳазалари Навоий вилоятидан тайёрланган.

МУТАСАДДИЛАР ЕЛКА ҚИСИШДИ

Халқаро майдонда Ватанимиз обрў-эътиборини оширишда навоийлик спортчилар ҳам ўз улушларини қўшиб келмоқдалар. Мамлакат сув спорти, бадиий гимнастика, картингчилар терма жамоаларининг асосий таркибини шу вилоят вакиллари ташкил этади. Хотин-қизлар ўртасида стол тенниси бўйича жаҳон чемпионларининг бири ҳам Навоийда яшайди.

Мамлакатимизда қадимий урфодатларимиз, қадриятларимиз сирасига кирувчи от спорти тури — кўпкари-улоқни жаҳон миқёсига олиб чиқиш учун ҳаракат бошланди. Бунга биринчи бўлиб Навоий вилоятида қўл урилди. Илк мусобақа 1998 йилнинг апрел ойида Хатирчи туманида ўтказилди. Унда Самарқанд, Тошкент, Қашқадарё, Сурхондарё, Бухоро вилоятларидан чавандозлар қатнашдилар.

Вилоят ҳокимлиги миллий қадриятларимизни тиклаш, кўпкари-улоқ мусобақасини халқаро миқёсга кўтаришга амалий ҳисса қўшиш мақсадида Навоий туманининг янги маркази — Исломобод шаҳарчасига туташ Маликчўл бағридаги сайхонликда кўпкари-улоқ мусобақасини ўтказди.

Албатта, бундай ибратли саъй-ҳаракатларни ҳар томонлама қўллаш керак. Бироқ, фақат маъқуллашнинг ўзи етарлимикан?

Энг аввало, от спортининг бу тури бўйича тўпланган тажрибалардан хулоса чиқариб, мусобақанинг аниқ қоидалари ва Низомини мукаммал ишлаб чиқиш, уни жаҳон андозаларига мувофиқлаштириш лозим. Навоийда 1998 ва 1999 йилларда ўтказилган мусобақаларнинг қоидаларида ҳар хиллик бор. Дастлабки беллашувда жамоа аъзолари сони аниқ чегараланмаган ва улоқни маълум жойга келтириб ташлаш кифоя эди. Кейингисида жамоа аъзолари камида 6 нафар чавандоз (нечта бўлса мақсадга мувофиқ?) билан қатнашиб, улоқни рақиб майдонига чизилган марradan ўтказиб ташлаш керак бўлди. Икки рақиб ўртасидаги бетараф майдон қанча бўлиши керак? Бу ҳақда томошабин огоҳ этилмади. Қачонки, қоидаларга аниқ тавсифлар киритилиб, чавондозга обдон ўргатилмас, томошабинга тушунтириб берилмас экан, спортнинг бу тури дунё бўйича оммалашиши гумон.

Қолаверса, От спорти федерацияси ўз тавсияларини ишлаб чиқиши лозим эди. Бунинг устига кўпкари-улоқ мусобақасини жаҳон миқёсига олиб чиқишга астойдил ҳисса қўшишга жазм қилган вилоятда от спорти федерациясини тузиш икки йилдирки, пайсалга солиниб келинаяпти. Бундан ташқари шу йўналишда спорт мактаби очилса, кўпкари-улоқ мусобақаси машғулот сифатида ўқитилса мақсадга мувофиқ эмасми?

— Ёшлигимдан ўз майлимча чавандозлик қиламан, — дейди, жалойирлик таниқли чавандоз, халқаро мусобақанинг совриндорларидан бири Шерназар Халилов. — Унча-мунча тажрибам бор. Шундан келиб чиқиб айтаманки, жаҳон майдонига чиқиш учун қоидаларни янада мукаммаллаштириш, бир вақтнинг ўзида буни чавандозларга ўргатиш керак.

Дарҳақиқат, чавандоз ҳақ. Таълим эса ёшликдан мактабда бериб борилса айни муддао. Вилоят ҳокимининг 1999 йил бир йил олдинги қарорида от спорти мактабини ташкил этиш қайд этилган. Жуда тўғри ва амалий тадбир.

Бироқ, ўша мактаб қайси туманда очилади? Қарорда Хатирчи тумани кўрсатилган. Бир йил ўтди, очилмади. Сабабини вилоят спорт қўмитаси ва халқ таълими бошқармаси мутасадди раҳбарларидан сўраймиз. Елка қисишади. От спорти мактабини очиш учун махсус бинолар, отхоналар ва отлар бўлиши керак. «Ўзгипроагроқурилиш» институтига лойиҳа учун буюртма берилганича иш тўхтаб турибди. Хуллас, энди от спорти мактабини Навоий туманида очиш учун ҳаракат бошланганлигини айтишди. Кўпкари учун от керак, зотдор, учқур. Ана шундай отларни ким етказиб беради? Шуниси аниқки, айни пайтда бундай отлар йўқ. Бу муаммолар ҳақида республика От спорти федерацияси жўяли гап айтармикан?

ХАТИРЧИДАН ЯНА ЧЕМПИОН ЧИҚАДИМИ?

Хатирчиликлар ўз ҳамюртлари — стол тенниси бўйича жаҳон чемпиони Манзура Иноятова билан ҳақли равишда фахрланадилар. Мақташга арзигулик қиз. 16 ёшида жаҳон чемпиони, халқаро тоифадаги спорт устаси. 1999 йил якунларига кўра мамлакатимизнинг энг кучли 10 спортчиси рўйхатига кирди. Манзуранинг бу муваффақиятларга эришувида, албатта, унинг биринчи устозлари — отаси Жўрақул Иноятов ва онаси Зуҳра Рустамоваларнинг ҳиссалари беқиёс. Аслида стол тенниси бўйича мутахассис бўлган Жўрақул ака ва Зуҳра опа қизига саккиз ёшидан стол теннисидан сабоқ бера бошладилар. Хатирчидаги болалар ва ўсмирлар спорт мактаби ўқитувчиси, Манзуранинг акаси Жаъфар унга мураббийлик қилади.

Спортчининг умри сафарларда, мусобақаларда ўтади. Ҳозир Манзура терма жамоамиз бош мураббийи Саидикром Бурхонхўжаев раҳбарлигида Сидней олимпиадасига йўлланма берувчи саралаш мусобақаларига қизғин ҳозирлик кўраяпти.

«Турон» якка кураши бўйича қизлар ўртасида Ўзбекистон чемпиони, спорт устаси Нигора Солиева Манзуранинг изидан бормоқда. Манзура ва Нигоранинг издошлари топилармикан, деган мақсадда Хатирчида бўлдик. Туманда спорт ва жисмоний тарбия ишларининг қай аҳволда эканлиги билан танишар эканмиз, тобора ҳафсаламиз пир бўла бошлади. Аввало, туманда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 27 майдаги «Ўзбекистонда жисмоний тарбия ва спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорининг нафаси сезилмайди. 19 та хўжаликнинг кўпчилигида ўйингоҳлар, спорт майдончалари бор. Лекин ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Спорт йўриқчиси штати умуман қисқартириб юборилган ёки бу ғоят муҳим иш кимгадир қўшимча вазифа сифатида юклатиб қўйилган. 5 та хўжаликда спорт йўриқчиси бор, дейишди. Ўша куни шанба бўлганлиги, спорт ва жисмоний тарбия машғулотлари учун қулайлигига қарамасдан уларнинг бирontasини топа олмадик.

Тумандаги болалар ва ўсмирлар спорт мактабининг бири — халқ таълимига, иккинчиси спорт қўмитасига тегишли. Рўйхат бўйича ҳар қайсисида 750 нафардан 1500 бола спорт турлари бўйича таълим олади. Уларга мураббийлар сабоқ бераяпти. Улар маошларини ойма-ой олиб туришибди. Бироқ натижа...

Халқ таълими тизимидаги Мавлон Қурбонов директорлик қилаётган спорт мактабида бир йилда бор-йўғи 5 нафар спортчи разрядини янгилаганлигини, спорт қўмитасига қарашли мактабда эса шунгаям эришилмаганлигини қандай баҳолаш керак?

Ҳукуматнинг жисмоний тарбия ва спортни янада ривожлантириш ҳақидаги қарорида унинг оммавийлигини таъминлашда раҳбарларнинг масъулияти тўғрисида алоҳида гап боради. Туман маркази — Янгиработ шаҳар ҳокими маҳаллий ўйингоҳга туташ жойдан фуқаро Раҳматилло Абдуллаевга шахсий участка қуриш тўғрисидаги қарорга имзо чекиб юборганига нима дейсиз. Туман спорт қўмитаси раиси Суннат Ўринов уй-жой тикланиб бўлгандан сўнг бундан хабар топдик, деб баҳона қилади. Бундан туманнинг спорт мутасаддиси ўйингоҳларнинг аҳволидан хабар олиб турмайди, деб хулоса чиқарса бўладими, ахир?

Қисқаси, туманда соғлом авлодни камол топтиришга хизмат қилувчи спорт ва жисмоний тарбия ишлари ана шундай ўлда-жўлда. Бу аҳволда Хатирчидан яна чемпионлар чиқармикан?

П. ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

2000 — Соғлом авлод йили

Озод ўлкам боғида
Очилган гул-лоламиз.
Дунёларни ёритган
Энг бахтиёр боламиз!

К. ТЎРАЕВ (ЎзА) олган сурат-лавҳаси.

ТС-Технология

Кимдир эски усуллар билан ишлайди, кимдир компьютер техникаси афзаллигига ишонмайди, кимдир эса ўз соҳасининг пешқадами бўлади!

TS-Technology компьютерлари
Самарқанд ш., А.Темур кўчаси 222.
Тел/факс: 22-09-54, 22-82-57, 22-24-75.
2518

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 106, 27017 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II компьютерида терилди ҳамда операторлар С. ЛУКИН ва Ж. ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — Қ. ЭШМАТОВ.
Навбатчи — А. ШОКИРОВ.
Мусаҳҳиҳ — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 22.10
1 2 3 4 5 6

ЭЪЛОН

А.П. Хлебушкина номли 22-Меҳрибонлик уйи қуйидаги мутахассисликлар бўйича танлов асосида ишга қабул қилади:

1. Қуйидаги фанлар муаллими:
- Математика
- Кимё-физика
- Ўзбек тили
- Биология
- Меҳнат
- Спорт

2. Шифокорлар (санитар-диетолог ва педиатр);
3. Маънавият ва маърифат бўйича мутахассис;
4. Хўжалик бекаси 5. Ошпаз 6. Кир ювувчи.

Шартларимиз:
- Шу соҳада иш фаолияти — камида 7 йил.
- Давлат тилини мукаммал билиш.
- Муаллим ва шифокорлар учун олий маълумот.

Ойлик маош шартнома асосида.

Номзодлар қуйидаги манзилга келиб анкета тўлдиришлари мумкин (фотосурат бўлиши шарт):
Тошкент шаҳар,
Чилонзор тумани, Байналминал кўчаси, 24 уй.
Тел.: 173-60-20 (кадрлар бўлими).
2565

"ЎЗМЕТАЛЛСАВДО"
очиқ турдаги акциядорлик жамияти
Тел: (3712) 48-47-07, 48-37-24. Факс: 48-08-92.
Манзил: Тошкент шаҳри, Уста Ширин кўчаси, 136.

ЛИСТЛАР, ЭЛЕКТРОДЛАР, ШВЕЛЛЕР, АРМАТУРА, КАНАТЛАР, АРРАЛАР, ПИЧОҚЛАР,
шунингдек: винтлар, шайбалар, тўрлар, сгонлар, фитинглар, отводлар, флюс, электр двигателлар, асбокартон, хусусий қозонлар, темир бетонлар учун конструкциялар, гул қоғоз, отверткалар тўплами, кранларни бутлаш эҳтиёт қисмлари
шартнома баҳолари бўйича сотилади.

ИЖАРАГА БЕРИЛАДИ:
офис учун бино (евроремонт) мебель жиҳози билан.
Турли маҳсулотларни сақлаш учун ёпиқ ва очиқ омборхоналар (темир йўл шаҳобчаси мавжуд)

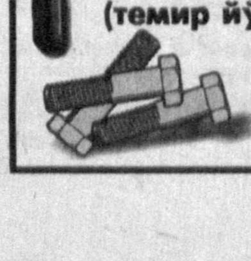

Исталган юкларни божхона сақлови юзасидан хизматлар кўрсатилади.
2527

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Гидрометеорология Бош бошқармасининг Гидрометеорологик жараёнларга таъсир этиш ҳарбийлашган бошқармаси жамоаси бошқарма бошлиғи Ҳасан Имомжоновга акаси
Исроил АҲМАДЖОНОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги жамоаси агентлик фотоахборот таҳририяти бош муҳаррири Абдувоҳид Тўраевга онаси
БУВНИСО аянинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзагросуғурта» Давлат акциядорлик суғурта компанияси жамоаси бошқарма бошлиғи Рустам Абдусатторович Тўраевга онаси
БУВНИСО аянинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги Давлат санитария-эпидемиология назорати департаменти бошлиғи Н. С. Отабековга укаси
Арзимат ОТАБЕКОВнинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Гўшт-сут савдо» давлат акциядорлик жамияти жамоаси раис муовини Равшан Хўжаевга онаси
Маҳмуда ХЎЖАЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.